AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

1927 m. — Lithuanie Bagotoji

No. 38-tas | Telefonas Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS., 23-čią RUGSĖJO (SEPT.) 1933 M. | Kaina 5 Centai | VOL. XVIII

PAKVIETIMAS

Kadangi Amerikos Lietuvio pirmas piknikas iš priežasties lietaus buvo sugadytas, tai yra rengiamas antras, kuris įvyks sekmadieny, spalio (October) 1-mą, 1933 m. Piknikas rengiamas Amerikos Lietuvio palaikymui. Todel visi jo skaitytojai, rėmėjai ir bendradarbiai yra kviečiame dalyvaut, kad padarius jį pasekmingu. (Plačiau apie "A. L." pikniką žiurėk ant 7-to puslapio).

Taipgi norėtumem prisimint gerb. savo skaiytojams, kad jau laiko iki Amerikos Lietuvio pikniko dienos mažai teliko, todel prašytumėm visų savo skaitytotų, kurie dar turi neišparduotų išlaimėjimo tikietukų, tuojau sugrąžint mums jų galus su laimėtojų adresais, kad galėtumem juos į laiką prirengt del išlaimėjimo dienos. Adresuokite sekančiai: Amerikos Lietuvis, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Klaipėdos Vokietininkai Neigia Lietuvos Valstybę

Klaipėdos kraštas po pasaulinio karo Versaliaus taikos sutartimi buvo atskirtas nuo Vokietijos ir 1923 metais didžiųjų valstybių — Anglijos, Prancuzijos, Italijos bei Japonijos nutarimu atiduotas valdyti Lietuvai. Pagal sudarytą konvenciją, Klaipėdos kraštas patapo autonomine Lietuvos dalimi, kurioj lietuvių ir vokiečių kalboms pripažintos lygios teisės.

Deja, tos lygios teisės liko tik ant popiero. Nuo pat Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos, vokietininkai, pasinaudodami gyventojų politiniu ir tautiniu nesusipratimu, įvairiais budais stengiasi išlaikyti krašte vokiškumą. Tiesa, prie kiekvienos progos vokietininkai skelbia visam pasauliu kad jie esą lojalus Lietuvos piliečiai, prisiimą visas Lietuvos piliečių pareigas bei prievoles, kad jiems rupini tik Klaipėdos krašto gerovė ir "klaipėdiškos" kulturos išlaikymas.

Bet praslinko jau dešimts metų, o Klaipėdos krašto vokietininkai savo tariamojo lojalumo Lietuvos valstybei nieku dar nėra įrodę. Atvirkščiai, iš viso ligšiolinio jų elgesio matosi, kad jiems rupi ne Klaipėdos kraštо, ne bendri visos Lietuvos valstybės reikalai, o visai kas kita. Visame kame pasireiškia jų orientacija į Berlyną. Jiems rupi ne Lietuvos, bet Vokietijos reikalai. Lietuvos valstybės suvereniteto jie nepripažįsta ir laukia tik progos kokiu nors budu grąžinti Klaipėdos kraštą Vokietijai.

Tai aiškiai parodė paskutinių laikų įvykiai Klaipėdoje. Taip, nesenlai Klaipėdos miesto seimelio lietuvių frakcija pareikalavo, kad posėdžių salėje, kurioj posėdžiauja ir krašto seimelis, vietoj kabančio Prusų karalienės Luizos paveikslo, butų iškabintas Lietuvos valstybės ženklas — Vytis, kad miesto valdybos raštai butų rašomi ne vien vokiečių, bet lietuvių ir vokiečių kalbomis ir kad iš miesto įstaigų butų atleisti svetimšaliai — Vokietijos piliečiai.

Reikalavimai, rodos, visiškai pamatuoti. Lietuvos valstybės, kurios dalis yra ir Klaipėdos kraštas, įstaigose privalo buti valstybės ženklas — Vytis, kaip tai yra ir kituose kraštuose. Vokiečių ir lietuvių kalbos Klaipėdos krašte pagal konvenciją naudojasi lygiomis teisėmis, taigi, ir įstaigų raštai privalo buti rašomi dviem kalbom. Pagaliau, kada krašte yra savų bedarbių nėra jokio reikalo laikyti įstaigose svetimšalius.

O kaip žiuri į visa tai vokietininkai? Gi jie visus lietuvių frakcijos reikalavimus atmetė. Jie pasisakė prieš Lietuvos valstybės ženklo iškabinimą įstatymdavystės įstaigoje; jie pasisakė ir prieš valstybinę kalbą, užtat visom keturiom užtarė svetimšalius — Vokietijos piliečius.

Šituo Klaipėdos vokietininkai parodė savo tikrąjį veidą ir savo siekius. Žinoma, iš šito vokietininkų elgesio Lietuvos vyriausybė ir visuomenė turės padaryti atatinkamas išvadas. Turi gi pagaliau ateiti laikas, kada Klaipėdos kraštas tikrai virs nepriklausomos Lietuvos dalimi ir nustos buvęs vokiečių "Drang nach Osten" (Stumimosi į rytus) avanpostu. — **Tsb.**

GVARANTUOTA VISIEMS KENČIANTIEMS NUO

Skausmų Pilve

Geso — Rugšties

Nesuvirškinimo, Etc.

Sunkiausios ligos yra lengvai išgydyt del PEPSINIC SELTZER arba gražinam pinigus. Butinai nusipirkit bonką šiandien nuo Jusų Vaistininko arba rašykite: —

PEPSINIC SELTZER CO.
Worcester, Mass.

Atminkite Garantiją

Suv. Valstijos Pasiruošę Pripažint Sovietų Rusiją

New York (A.P.) — Vėliausios žinios skelbia, kad Vašingtono valdžia yra pasirengus pripažint Sovietų Rusiją de jure dar prieš sausio mėnesį prieš kongreso susirinkimą, nes iš kongreso pusės neįmatoma tvirtos opozicijos, kuri galėtų Sovietų pripažinimui pakenkt. Prezidentas Rooseveltas jau seniau butų parengęs Sovietų Rusijos pripažinimą, jei nebutų jį sutrukdę tų dviejų valstybių neužbaigti reikalai.

Iš Suv. Valstijų reikalaujama, kad bolševikų valdžia atlygintų 658 milijonus dolerių neatmokėtų paskolų ir už konfiskaciją privatiško turto. Pavyzdin: Kerenskio valdžiai paskola ir nuošimčiai, 272 mil. dolerių; privatiškos caristų skolos, 86 milijonai dolerių ir Amerikonų turto konfiskavimai, 300 milijonų dolerių.

Gi iš Maskvos Kremliaus reikalavimai už Suv. Valstijų padarytus karės metu nuostolius Vladivostoko ir Archangelsko apielinkėse, dar nėra buvę patiekta. Tačiau Sovietų nusistatymas yra tik tą syk kalbėt apie skolas, jei po tų kalbų bei sutarčių bus eita prie draugiškų diplomatinių ryšių užmezgimo.

Kubos Naujas Prezidentas Laukia Sukilimo

Havana. — Du Amerikos kariniai laivai prišliaužė arčiau miesto. Jaučiama naujas sukilimas. Jaunoji revoliucinė valdžia skubiai ruošiasi atlaikyt grėsiantį jai pavojų. Laivai, kurie čia atplaukė apsaugot amerikiečių gyvybę ir turtus, tuojus padarė heliografišką susinešimą, vartodami šviesas virš Suv. Valstijų atstovybės ir pačiuose laivuose.

Kada paplito gandai, kad civiliški pukai, kurie priešingi valdžiai, rengiasi karan prieš naują valdžią, pradėjo aplink prezidento rumus sustiprint sargybą, pasiųsta kulkosvaidžiai ir kareivių ir raitelių pulkai, ir ginklų arsenalas ant troko. Armijos trokas atvežė šautuvų ir šovinių ABC radikalų draugijos centro nariams, kurie paskui nuvyko į policijos centralinį budinką kaipo sustiprinimui prezidento Ramon Grau San Martin valdžios. Nepaisant šių ir kitų prisirengimų, prezidentas pareiškė, kad viskas einasi gerai ir jis pasiliks toj vietoj, kur dabar randasi.

Iš pasitikėtinų šaltinių permatoma, kad greitai ateina liepto galas visiem pavojams, kurie grėsė prezidentui ir jo pasekėjams. Nuo to laiko kada prezidentas Grau San Martin tapo prezidentu, jis jautė vis didesnę opoziciją tarp penkių iš Kubos galingiausių politikierių — revoliucijonierių partijų.

Kuboje nusileido tamsųs debesiai. Veik visi Kubos pramoninkai griežtai atsisako leisti iždo sekretoriui Manuel Despaigne uždėt mokestis. Per didelį Kubos žemės plotą gręsia badas ir ligos, iš priežasties užpuolusios viesulos rugsėjo pirmą dieną. Kubos svarbiausias produktas— cukrus — neturi geros ateities. Kuboje viešpatauja streikai, darbininkai nerymauja, nėra tvarkos, dažnai atsikartoja muštynės ir kruvini susirėmimai. Policija ir kareiviai negali įvest tvarkos. Havanoje ir provincijose truksta maisto iš priežasties streikų, uždarymo sandelių, derliaus sunaikinimo ir kitų priežasčių.

Administracijos finansai stovi silpnai, užtai daro planus išleist popierinius pinigus. Vyriausybė suareštavo daug prašalytų armijos karininkų ir civiliškų žmonių, kada pradėjo platytis gandai apie naują sukilimą.

LAKUNAS JUOZAS R. JANUŠAUSKAS — JAMES, kuris planuoja skristi Lietuvon sekamais metais, jo aeroplanui parinktas vardas "LITUANICA ANTROJI" — "LITUANICA II"

Pasaulyje 41 Milijoninis Miestas

Pagal paskutinius pasaulio didžiųjų miestų gyventojų suskaitymus pasirodė gana žymių permainų. Milijoninių miestų yra 41, o miestų per 500,000 gyventojų yra 83. Pirmą vietą užima New Yorkas su 11 milijonais gyventojų, 2. Londonas — 8 mil. 200 tukstančių, 3. Tokio — 5 mil. 837,000, 4. Paryžius — 4 mil. 880,000, 5. Chicaga — 4 mil. 500,000, 6. Berlynas — 4 mil. 202,000, 7. Osaka (Japonijoje) — 3 mil. 540,000, 8. Shanghajus (Kinijoj) — 2 mil. 726,000, 9. Maskva — 2 mil. 285,000. 10. Buenos Aires (Argentinijoje) — 2 mil. 43,000, 11. Rio de Janeiro (Brazilijoje) — 2 mil. 4,000, 12. Philadelphia, (Amerikoje) — 2 mil. 13. Viena — 1 mil. 868,000, 14. Leningradas — 1 mil. 615,000, 15. Detroit (Amerikoje) 1 mil. 410,000, 16. Hankow (Kinijoje) — 1 mil. 500,000 17. Hamburgas — 1 mil. 410,000, 18. Kalkutta (Indijoje) — 1 mil. 328,000, 19. Budapeštas — 1 mil. 300,000, 20. Pekingas — 1 mil. 300,000.

Miestų, kurie turi dar virš milijono gyventojų yra: Liverpool, Birmingham, Glasgow ir Manchester — Anglijoje; Los Angeles ir Cleveland — Amerikoje; Mailandas ir Neapolis — Italijoje; Sidney ir Melbourne — Australijoje; Kantonas, Hangkow ir Hongkongas — Kinijoje; Bombėjus — Indijoje; Varšuva — Lenkijoje; Kairo — Egipte; Cao Paolo — Brazilijoje; Meksiko — Meksikoje; Kyoko ir Nagoya — Japonijoje ir Siamo valstybės vyriausias miestas Bangkok.

Arti milijono gyventojų turi Rymas, Bukarestas ir Briuselis, kurie yra pirmieji kandidatai į milijoninius miestus.

7 Gengsteriai Suimta

New York, N. Y. — 7 gengsteriai, jų tarpe 2 moteris (Emma Reino ir Eleanora Scarnici, gengsterių pačios), tapo suareštuota. Areštas yra surištas su žmogvagių pagautu O'Connell, Jr., iš Albany, N. Y. Nuo to laiko, kuomet Leitenantas John J. O'Connell buvo žmogvagių pavogtas ir išlaikytas per 3 savaites vagių urve iki pastarasis neužsimokėjo $42,500 parankos, buvo atydžiai gengsteriai sekami. Federaliams agentams, New Yorko valstijos policijai ir detektyvams pasisekė gengsterių pėdas surast apie Bronx'ą, Brooklyną ir Mount Kisco, N. Y., kur buvo padarytos kratos ir gengsteriai suareštuota.

Sakoma, kad jie jau nuo seniai veikia ir yra aprubavoję ant 250,000 dolerių žmonių turto. Mažiausia, savo vagysčių pasikesinimuose 5 žmones yra nukovę. Pas juos atrasta rankiniai reteži ai, kulkasvaidžiai, revolveriai, pleisteriai (kurie buvo vartojami užklijavimui ant burnos laike žmogvagystės), bombos ir visokie kitokie kriminalistams reikalingi smogimo bei plėšimo įrankiai. New Yorko policijos viršininko pagelbininkas John J. Sullivan sako, kad tai pirmas toks vagių ablave pasisekimas iš daugelio metų New Yorko policijos rekordų.

Sugautų razbainikų istorija labai tamsi. Policijos rekordai rodo, kad tuli jų jau yra pasižymėję vagystėse nuo 1916 metų. Kiti jų yra buvę nuteisti į Sing-Sing kalėjimą. O jau mažesnių vagysčių ir užpuolimų yra prirašyta visa jaučio skura. Reikia tikėtis, kad netrukus visa istorija tų razbainikų ir kartu žmogvagių bus parašyta.

Prezidentas Ruzveltas Apsirgo

Washington. — Prezidentas Ruzveltas beeidamas savo pareigas pagriebė slogą ir todel pereitą savaitę, sulig jo gydytojo R. T. McIntire patarimo, ilsėjosi namie. Tačiau susidėjus daug svarbių, prezidentą lečiančių reikalų, jis bandė juos atlikt, ir po dienos jo intensyvio darbo, apsirgo išnaujo. Dabar jo gydytojas įsakė jam neit iš kambario iki visai pasveiks.

Krokodilas Biržų Gatvėse

Iš žvėryno, kuris buvo atvykęs į Biržus ir rodė ten gyvulius, naktį pabėgo krokodilas. Gyvulys atsidurė gatvėj ir raplojo toliau į erero pusę. Anksti rytą miesto gyventoja Valentinienė ėjo bažnyčion ir nepastebėjo, kaip prisiartino prie milžiniško driežo. Krokodilas išsižiojo, iškišo liežuvį ir ėmė baisiai šnypšti. Baimės apimtai moteriškei plaukai ant galvos atsistojo ir nebežinojo kas daryti. Paskum atgavusi sąmonę ėmė rėkti ir subėgę žmonės krokodilą vargais negalais nuvarė į žvėryną.

Moteriškė iš išgąsčio tuoj susirgo. Jei ne ji, tai krokodilas butų nušliaužęs ežeran.

Klaipėdos Valdžia Eina su Vokiečiais

Rugpiūčio 27 d. ties Tannenbergo mušio paminklu Rytprusiuose įvyko didelės vokiečių iškilmės. Vokiečiai minėjo 1914 m. rugpiūčio 27 — 29 d. laimėtą didelį mušį prieš rusus. Kaip žinome, čia generolai Hindenburgas ir Liudendorfas sunaikino rusų armiją, paimdami 100.000 į nelaisvę, be to, mušy 70.000 rusų kareivių buvo užmušta.

Tą žygį minėti buvo atvykusi visa Vokietijos vyriausybė: prez. Hindenburgas, tikrasis dabar Vokiečių vadas Hitleris, kariuomenės ir minia vietos vokiečių. Iškilmėse vokiečiai parodė, savo ištikimybę vokiečių rytams.

Į iškilmes buvo nuvykęs Klaipėdos Vokiečių konsulas ir Klaipėdos valdžios atstovai. Jie savo dalyvavimu pareiškė savo prisirišimą Vokietijai.

Amerikiečiai Gers Alų iš Lietuviškų Ąžuolo Statinių

Panaikinus Amerikos Jungt. Valstybėse prohibiciją ir leidus gamint alų, alaus pramonė ten pradėjo sparčiai augti. Paskutiniu laiku ji tiek išaugo, kad bačkų (statinių) alui supilti vietoje neužtenka ir jų tenka įsigabenti iš užsienių.

Neseniai Amerikos alaus bravorai didelį bačkų kiekį užsakė Vokietijoj. Bet vokiečiai savo medžiagos bačkoms gaminti neturi ir jiems tenka jos pirkti užsieniuose. Daug medžiagos šiam tikslui perkama ir Lietuvoj.

Rugsėjo mėn. pradžioje žemės ukio ministerija sudarė sutartį su miško pirkliais del ąžuolinių klepkų ir šulų pagaminimo alaus statinėms. Tam bus sunaudota apie 4000 kletmeterių ąžuolų. Ši apdirbta medžiaga bus gabenama į Vokietiją ir ten iš jos bus gaminamos alaus statinės Amerikai. — **Tsb.**

Neišvengiamas Rusų – Japonų Karas

Prisiminimai iš nesenai įvykusios Kanadoj Tolimųjų Rytų santykių tyrinėjimo konferencijos. Konferencijoj be Amerikos, didžiųjų Europos valstybių, dalyvavo ir Japonijos atstovas. Jis toj konferencijoj pasakė, kad Japonijos Rusijos karas esąs neišvengiamas. Tas karas butinai įvyksiąs, ir turėsiąs išspręst, kas turi viešpatauti Tolimuose Rytuose, svarbiausia Mandžiurijoj ir Kinijoj.

Abi valsltybės, pareiškė japonų atstovas, karui ruošiasi. Jis nuramino kitų valstybių atstovus, sako, Japonija jų visai nekliudys. O apie karą su Amerika negali buti nė kalbos. Vadinasi, tas atstovas tikrai parodė dabartinį karo upą japonų tarpe.

Paskutiniai rusų ir japonų santykiai tatai patvirtina. Rugpiučio 26 d. Japonijos vandenyne įvyko dideli laivyno manevrai. Juose dalyvavo 161 karo laivas ir 170 karo aeroplanų. Vadinasi, kažkam ruošiamasi. Sov. Rusija karauti nenori, bet atremti japonus, jei šis puls, teks ar nori, ar nenori. Mandžiurijos pasieny jau kelis kartus rusų artilerija buvo įsiveržusi į Mandžiurijos žemę. Mandžiurija grasina, sako, nepakęsianti šitų rusų manevrų toliau.

Dabar tarp Japonijos ir Sov. Rusijos eina derybos Rytų Kinų geležinkeliui parduoti. Geležinkelį iš tikro jau užėmė ir valdo Mandžiurija arba tikriau japonai. Derybos tęsiasi jau keli mėnesiai. Mandžiurija siulo 200 milijonus aukso rublių, vadinasi tokią kainą, su kuria Sovietai negali sutikti. Taigi derybos gręsia nutrukti. O tai butų pradžia karo.

Be to, tarp Japonijos ir Sov. Rusijos pasitaiko ir smulkesnių nesusipratimų, kurie vieną kitą erzina. Sovietų valdžia nujaučia pavojų, todel ji su visais kitais savo kaimynais yra padarius nepuolimo sutartį.

"Lietuvos Auksas" į Užsienius

Lietuva tikrojo aukso neturi. "Lietuvos auksas" — tai gintaras (Amber), kurio šimtus kilogramų kasmet iš savo gelmių išplauna į krantą gražioji Baltijos jura.

Prieš karą Lietuva buvo viena didžiausių pasauly gintaro gamintojų ir eksporterių. Tik vienoj Palangoj gintaro dirbtuvėse prieškariniais laikais dirbo apie 300 darbininkų. Po didžiojo karo Lietuvos gintaro pramonė ir prekyba žymiai sumažėjo. Dabar visoj Lietuvoj yra devynios gintaro apdirbimui dirbtuvės: 6 —— Palangoj, 2 — Klaipėdoj ir 1 — Kretingoj. Palangoj gintaro dirbtuvėse šiuo metu dirba apie 60 darbininkų.

Lietuvoj pagamintī gintaro dirbiniai: karoliai, apirankiai, auskariai ir kiti papuošalai eksportuojami į Vokietiją, Prancuziją, Angliją, Švediją, Belgiją, Čekoslovakiją, Amerikos Jungt. Valstybes ir į kitus kraštus. Už parduotus užsieniems gintarinius gaminius Lietuva kasmet gauna kelis šimtus tukstančių litų.

NRA MEMBER U.S.

WE DO OUR PART

LIETUVIAI AMERIKOJ

Hartford, Conn.

VVS. Skyrius iškilmingai minės gėdulos d i e n ą. Susidomėta Gen. Kosčiuškos ženkleliais. SLA. kp. viršininkai tebepolitikauja.

Vietos lietuviai minės spalio 9-tą gėdulos dieną. Vilnių Vaduoti S-gos skyriaus narių susirinkime, įvykusiame 13 d rugsėjo, patiekė pranešimus skyriaus viršininkai ir komisijos, iš jų pranešimų teko patirti, kad bus puikiai paminėta gėdulos diena. Kalbės Kun. Vembrė iš Worcester, Mass. ir vietos kleb. kun. Ambotas ir Čekanauskas. Taipgi programe dalyvaus Šv. Cicilijos parapinis choras po vadovyste varg. p. Burdulio ir ukrainiečiai pasižadėjo dalyvauti su savo talentais.

BUS VAIDINIMAS

Po prakalbų ir choro dainų ir solistų, bus suvaidinta 4 aktų drama, "Pavergtųjų Kalvarijos" su prologu. Veikalas puikus, jį parašė pavergtų Lietuvos rytų lietuvis Manigirdas Dangunas. Vaidinime dalyvauja parinktieji dramos mėgėjai: Karuzos rolėj (ukininko) p. Rakauskas; Karužienės rolėj p-lė Elzbieta Povilaitytė; jų sunaus Kastučio rolėj p. V. Kripas; dukrelės Gražinos rolėj p-lė Juzė Penkauskaitė; Jaunuolių rolėse vaidins pp. J. Galba ir A. Abeika; lenkų puskarininko Paručniko rolę vaidins p. V. Burdulis, vargoninkas; lenkų saržento rolę p. J. Gaučas, Jr.; lenkų kareivių rolėse vaidins pp. J. Smitkus ir Ed. Mančiunas, lenkų šnipo elgėtos rolę vaidins p. M. Kripas. Režisieriai gerb. vikaras kun. Ed. Gradeckas ir p-lė Eliz. Povilaitytė.

KAS VEIKALE BUS ATVAIZDUOTA

"A. L." korespondentui teko matyti vieną lošėjų bandymą, todel galiu bent trumpai painformuoti "A. L." skaitytojus apie veikalą. Kadangi šį veikalą parašė pats Vilniaus krašto gyventojas rašytojas dramaturgas, kuris pergyvena visus lenkų vergijos tvankumus, tatai jis savo veikale patiekia vaizdą, kuris ne vienam, veikalą matančiam ištrauks ašarą ir ne vieną šurpuliai pakratys. Gerb. Manigirdas Dangunas savo dramoje atvaizduoja lenkų persekiojimą lietuvių ir pastarųjų pasiryžimą kovoti su lenkais už savo laisvę pavergtam krašte. Ypatingai kovoje už lietuvių laisvę vadovybę ima lietuvių jaunimas, kaimiečiai ir studentai, kuriuos lenkų šnipai, policija ir karo vadovybės paskirti administratoriai areštuoja ir kalina visokiais prigavingais pritekstais, vėliausiu korupcijos budu kyšius imdami veda derybas. Šiame dramatiškame veikale į politišką dramą įeina žemiausio laispnio lenku karininko romansas, pasiryžimas lietuvaitės meilę laimėti, arba, jos garbę ir nekaltybę sužaloti. Tačiau Gražina budama patrijotinga lietuvaitė, įsimylėjusi į studentą, matydama savo tėvelį ir brolį Kastutį uždarytus kalėjime, einas pas lenkų paručniką ir veda derybas, vilioja jį savo meile ir išgauna jo sutikimą išlaisvinti savo tėvą ir broliuką; gi tuom kartu jos brolis Kastutis iš kalėjimo pabėga ir atsiduria nepriklausomos Lietuvos pusėje. Lenkų paručnikas duksta, kuomet sužino apie Kastučio pabėgimą, tačiau kerštu degdamas, prigavingai rengiasi prigauti Gražiną, paleidžia jos tėvelį, bet pasirengęs jį vėl areštuoti kartu su kitais lietuviais. Girtas ir Gražinos meile pakvaišęs, laukia valandos kada Gražina jam pasiduos. Tuom kartu Gražinos tėvas pasiliuosavęs ir sužinojęs, kad Gražina savo parsidavimu lenkų Paručnikui jam laisvę išpirko, prisiekia nužudyti savo dukrą ir paručniką. Žodžiu, baigiasi drama tragediškai. Kaimo lietuviai užpuola lenkų policiją ir paručniką nužudo. Gražinos meilužis, studentas, vadas lietuvių jaunimo, išlaisvina Gražiną.

Žodžiu, lošimas bus be galo įdomus ir kas jį matys, ilgai gerėsis jame perstatytu vaizdu iš pavergtų Vilnijos lietuvių gyvenimo. Kadangi vaidintojai parinkti iš geriausių dramos mėgėjų talentų, tatai vaidinimas bus puikiai atliktas.

GEN. TADO KOSČIUŠKOS ATMINČIAI ŽENKLELIŲ REIKALE NUTARTA NEPROTESTUOTI

VVS skyr. narių susirinkime iškilo klausimas ką reikia daryti su Washingtono vyriausybės pašto išleistais ženkleliais pagerbimui Gen. Tado Kosčiuško dalyvavusio Amerikos revoliucijoj? Kadangi pašto ženkleliai su Gen. Tado Kosčiuškos atvaizdu bus paleisti spalio mėn. circuliacijon, kadangi Gen. Tadas Kosčiuška ligi šiol yra laikomas Amerikoje lenku, kuomet jis yra lietuvių kilmės, todel buvo pasiulytas įnešimas, kad butų pareikštas protestas J. V. Amerikos vyriausybei už Gen. T. Kosčiuškos vadinimą lenku. Buvo gana karštos diskucijos šiame klausime, pagaliau prieita išvados, kad reikia kreiptis prie Lietuvos ministerio B. K. Balučio ir prašyti jo, kad jis Lietuvos vyriausybės vardu, pasiremdamas esamais dokumentais, įrodančiais Gen. Tado Kosčiuškos tautybę ir kilmę, oficiališkai įteiktų J. V. Amerikos vyriausybei ir atatinkamoms įstaigoms, turinčioms ryšius su Amerikos istorija ir mokyklomis istorijos vadovėlių parupinimu, išaiškinti Gen. Tado Kosčiuškos tautybę ir kilmę, kad tokiu budu kartą ant visados oficiališkai išsprendus ginčą lietuvių su lenkais del garbingo didvyrio patrijoto Gen. Tado Kosčiuškos tautybės. Nutarta parašyti laišką šiuo reikalu Ministeriui Balučiui. Tuli VVS skyriaus nariai nusiskundė Lietuvos diplomatiškų agentų neveiklumu ir nerangumu Amerikoje, ypatingai Kosčiuškos tautybės išsprendimo klausime.

Taipgi buvo kalbėta apie sudarymą komiteto ir rinkliavos del žuvusių lakunų, Dariaus ir Girėno paminklo steigimo reikale. Bet šis klausimas palikta sekamam susirinkimui išspręsti. Gen. Konsulo Pulk. P. Žadeikio laiškai buvo skaityti ir priimti. Rengiamasi platint Vilniaus pasus ir ženklelius ir kelti kapitalą į Vilniaus Geležinį Fondą. Taipgi nutarta paruošti rezoliuciją sveikinimo ir užgyrimo Prezidento Roosevelto administracijos ir jos veikimo. Rezoliuciją pagamint pavesta p. V. M. Čekanauskui ir patiekti ją masiniam susirinkimui Hartfordo lietuvių spalio 9-tą dieną minint. VVS skyriaus nariai pareiškė simpatingą nusistatymą linkui NRA ir savo palankų nusistatymą nori pareikšti Respublikos Prezidentui, tuo budu prisidėti su moraline parama jo administracijai. Žodžiu, susirinkimas buvo gyvas ir entuziastiškas.

SLA. 124 KUOPOJ LERMAI

Nelaiminga ta musų SLA. 124 kuopa. Nelaimė ją patiko po to kaip kuopos valdybon suspenduoti nariai tapo įvesdinti; dabar jie atakuojami narių iš visų pusių, gi atremimui kritikų atakas, ji susiorganizavo savo kliką ir bando visus kritikus disciplinuoti ir bausti. Įvykusiam susirinkime 10 d. rugsėjo buvo lermas, viršininkų kolegos rėkė visa gerkle, kad reikia suspenduoti, nubausti p. S. Pikturną, laikinąjį užrašų (protokolų) sekretorių. Bet trukšmas pasigaibė, nes p. Pikturna aiškino, kad kuopoje knygų netvarka, kurios delei iškilo ginčai ne jam priklauso, kad jis radės netvarką iškėlė, ir padarius knygų patikrinimą, viskas išaiškinta. Gerb. Mašiotas, vienas iš knygų rekordų patikrinimo komisijos n a r y s pareiškė, kad trukšmadariai nusiramintų, kad Pikturna vienintelis kuopos viršikas, kuris išdrįso netikslumą iškelt ir dalykų ištyrus, išaiškinti. Bet knygų revizijos komisijos nariai, J. Sekys ir Dzikas, kurie buvo patiekė savo raportą, apie jokią netvarką vedamoje sekretorės Onos Šolienės knygoje neraportavo, todel dabar jie pyksta ant p. Pikturnos už iškėlimą netvarkos knygos sąskaitose ir delto jų šalininkai bandė apkaltint p. Pikturną, reikalavo suspenduoti jį. Kuomi pasibaigs SLA. kuopoje lermai, sunku pasakyti. Tačiau lengva numanyti, kad baigsis visiška disorganicija.

"A. L." Reporteris

SENAI LAUKIAMA

Valgių Gaminimo ir Namų Prižiurėjimo

Knyga Jau Gatava

Joje Telpa Apie 400 Receptų Del Gaminimo Įvairių Valgių

Puslapių 178. Su paveikslais

Kaina su prisiuntimu $1.00

Sveikatos atžvilgiu ta knyga turėtų rastis kiekvienoj Lietuvių Šeimoj

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

AMERIKOS LIETUVIS

14 Vernon Street — Worcester, Mass.

BROOKLYNO KLUBO NAUJA ŽVAIGŽDĖ

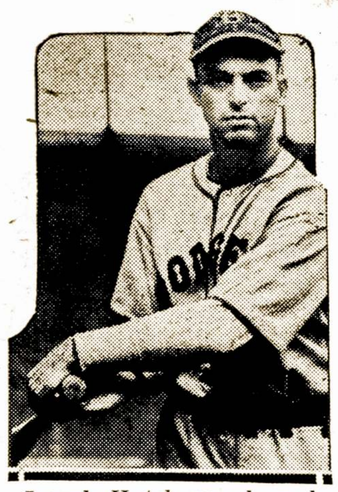

Joseph Hutcheson, kurs buvo prie Pietinės Lygos, dabar perėjo į Brooklyno National lygos klubą. Jisai moka gerai beisbolą lošti ir mušt sviedinį. Jisai yra iš Teksas valstijos ir turi 28 metų amžiaus.

Musų Korespondentams ir Bendradarbiams

Šiuomi prisiminam savo gerbiamiems korespondentams ir šiaip bendradarbiams, kad savo raštus, prieš siunčiant redakcijon peržiurėtumet, kad neužimt mus su bereikalingu darbu. Rašant bile kokį rašinį, reik a žiurėt, kad jis butų žingeidus, bile kam pasiskaityt, k a d b u t ų trumpas ir aiškus, kad visokias šiukšles, pagyrus, skelbimus nekergus prie rašto, kuris yra į laikraštį rašomas. Reikia atskirti žinias nuo skelbimų. Reikia rašyt atvirai ir teisingai — bepartyviškai. Taip rašant bus sutaupyta daug laiko ir vietos del kitų naudingų raštų.

Jei Lietuvių kolonijos rengiasi prie kokių didesnių parengimų, sukaktuvių, k u r tikimasi daug publikos dalyvaus, patartumem išanksto tuos parengimus aprašyti taip, kad laike parengimų butų galima laikraštis su jame tilpusiu aprašymu gausiai praplatint—pardavinėt ten, kur parengimas įvyksta. Kitaip, neužsisakant laikraščio išanksto del parengimų, kaip laikraščio leidėjai, taip ir susirinkusi publika mažai naudos teturi.

Užtaigi patartumem visiems savo korespondentams bei bendradarbiams ir rengimų komitetams, kurie savo rengimus nori išreklamuot bei pasakyt publikai kas buvo, yra ir bus veikiama, reikia išanksto atsiųst Am. Lietuvio Redakcijai raštą su užsakymu, kiek norėtų kopijų ekstra atspausdint su jų parengimo aprašymu. Pav., jei sakyti, kad 100 egzempliorių reikia, tai bus 100 ir atspausdinta už pusę kainos. Jei laikraščio pavienio numerio kaina yra 5 centai, tai 100 egzempliorių lėšuos tiktai $2.50; 50 egz. $1.25; 20 egz. 50 centų, ir t.t. Tokiu budu parengimo komitetas išpardavęs visus numerius dar sau pelno pasidarytų.

Taip musų korespondentams ir rengimo komitetams dirbant bus dvejopa nauda: viena, kad laikraštis prasiplatins; antra, kad vietos lietuviams teks daug'au susipažint su jų organizacinių veikimų, nors tai ir butų ne už dyką, bet butų kuo pasirodyt ir pasididžiuot iš savo veikimo. — Red.

Philadelphia, Pa.

BAZARAS

Šiame mieste buvo surengtas bazaras, Point Breeze, šv. Kazimiero parapijos naudai. Prie bazaro surengimo prisidėjo klubas duodamas darbininkų ir svetainę del susirinkimų aptarti apie bazaro surengimą. Bazaras buvo surengtas labai puikiai. Visi darbavosi gerai — ne tik moterys, bet ir vyrai. Bazaras tęsėsi per tris vakarus ir paliko $332.45 pelno šv. Kazimiero parapijos naudai.

Įvyko kitas bazaras West Philadelphijoj per tris vakarus. Pasidarbavus šios dalies miesto lietuviams, šv. Kazimiero parapijai liko $170.80 pelno. Apart to pietinėje Philadelphijos dalyje yra rengiami kiti bazarai tos pačios parapijos naudai.

Reiškia šv. Kazimiero parapijos parapijonai veikia. Tas jų veikimo pavyzdys turėtų but ir kitiems įsitėmytinas.

KLUBO SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Pagelbinio Klubo nariai malonėkite atsilankyti į susirinkimą, kurs įvyks spalių (October) 10-tą, 1933 metuose, 8-tą valandą vakare, Klubo svetainėje, 285 Winton gatvės, Philadelphia, Pa. Bus svarstoma klausymas apie pirkimą žemės ir statymą naujos didesnės svetainės klubui. Taipgi bus ir visokių kitų įvairių reikalų aptarti. **Motiejus Lušas**

Saulės Reikšmė Sveikatai

Saulė yra labai svarbus sveikatai reiškinys. Ligoti ir šiaip jau silpni žmonės, saulėtomis pavasario dienomis jaučiasi kur kas geriau, negu ukanotomis ir debesuotomis rudens ar žiemos dienomis. Džiovininkams beveik vienintėlis vaistas yra saulė ir tyras oras. Visai nepripuolamas dalykas, kad po didžiojo karo taip labai praplito sportas — sveikatos ieškojimas gamtos prieglobsty. Visame pasauly miestuose yra didelės sporto aikštės, kurių vartus, rungtynių metu šturmuoja minių minios. Miestuose prie upių įtaisytos d i d e l ė s maudyklės. Kukliuose maudyklių rubuose šildosi prie saulės ministeriai, direktoriai ir šiaip jau paprasti piliečiai. Neatskirsi čia advokatą nuo kiemsargio. Gamta visus sulygino. Visi sveiki, nudegę.

O kas nematė gyvulių, paukščių besišildančių prieš saulę? Ypač mėgsta tai vištos ir katės. Reikėtų vis tik pripažinti, kad gyvuliai ir paukščiai neblogiau už mus nusimano, kas sveika ir kas ne. Jie beveik niekuomet nedaro to, kas kenktų jų sveikatai. Jokio gyvulio nepripratinsi degtinę gerti ir tabaką rukyti.

Dabar paimkim tokį pavyzdį. Jei gydytojas mums prirašė tam tikrų vaistų imti kasdien po valgio po šaukštą, tai ar mes, išgėrę išsyk visą buteliuką minėtų vaistų, taptume staiga sveikais, anaiptol. Galėtume net su šiuo pasauliu atsisveikinti. Dažnai vaistai didesniame kieky priimti tampa nuodais.

Tas pats ir su saule. Išmintingai atsargiai ja naudojantis galima iš to tik naudą turėti. Jeigu esi nepratęs, išeisi kaitrią vasaros dieną ir nuogas saulėje pagulėsi — gali pasibaigti blogai. Šių dienų tyrimai rodo, kad staigus ir ilgas nepratusių prie saulės gyvių veikimas saulės spinduliai gali iššaukti net odos vėžį. Bandymai buvo atlikti su naminėmis pelėmis — labai nepratusiais prie saulės gyviais. Po pusės metų šildymo jų kvarco lempos spinduliais (kvarco lempa — dirbtina saulė, nuo jos taip pat nudegama, kaip nuo saulės), pas visas peles atsirado odos vėžys. Dabar pasidarė aišku, kodėl iš 100 odos vėžio atsitikimų, net 93 buva veido kaip labiausiai išstatytos saulės ir oro veiksmui kuno dalies. Aišku taip pat, kodėl odos vėžiu serga dažniausiai kaimiečiai, ukininkai ir bendrai asmens, kuriems tenka daugiau reikaluo surėti su saule. Pastebėta taip pat, kad odos vėžiu serga dažniausiai šviesiaplaukiai, kadangi šviesi oda yra labiausiai neatspari saulės veiksmui. Šimtus odos vėžiu sergančių, tenka: 63 šviesiaplaukiai su balta oda, 31 tamsiaplaukis balta oda ir tik 6 tamsiaplaukiai tamsia oda (brunetai). Šiltų kraštų gyventojai negrai, arabai ir kiti, labai retai serga odos vėžiu, nes jų oda yra papratusi prie saulės ir atspari jos veikimui. Musų žmonės, nuvykę Brazilijon, Afrikon ar kiton šilton šalin labai dažnai serga odos vėžiu.

Iš visa to galima padaryti išvadą, kad saulė reikia naudotis išmintingai. Negalima, sakykim, visai nepratusiam prie saulės visą dieną (saulėtą, žinoma) šieną grėbti ar rugius piauti. Reikia jau nuo ankstyvo pavasario paprasti prie saulės, nudegti. Be to, išsyk, žinoma, nesusirgsi odos vėžiu, tik po daugelio metų ir tai po 30 — 40 gyvenimo metų.

Saulė yra labai reikalinga sveikatai. Tinkamai išmintingai naudojama gali duoti sveikatai daug naudos. — **M. P.**

Buk Sveikas

Rašo **Dr. Kazimieras S. Michalski**
15 Vernon Street Worcester, Mass.

ŠKARLATINA

Tai labai rimta liga ir ligonis turėtų buti po gydytojo priežura nuo pat pradžios. Jeigu jusų vaikas turi labai skaudančią gerklę, jengu jisai vemia, jo temperatura kyla vis aukštyn, ir jo kunas išsiberia mažais rausvais taškais, jisai gal turi škarlatiną. Vienok, nereikia laukti kol išbėrimas atsiranda, bet jeigu jusų vaikui skauda gerklė, jis vemia ir turi karštį, reikia pašaukt gydytoją.

Ima nuo dviejų iki septynių dienų po užsikrėtimo ligai įsiveržt ir jeigu jusų vaikas buvo išstatytas arba palietė kokį asmenį, turintį škarlatiną, izoliuok jį kuo greičiausia nors per vieną savaitę.

Aš minėaju apie škarlatiną kaipo rimtą ligą. Šios ligos rimtumas yra iš dalies pačioje ligoje ir iš dalies komplikacijose, kurios seka persirgus — kaip inkstų liga, ausų skauduliai ir kaklo liaukų skauduliai, kurie seka po škarlatinos, jeigu liga nėra tinkamai aprupinama. Vienok, jusų gydytojas saugos visas šitas komplikacijas ir pasakys kaip išvengt tolimesnių ligų.

Škarlatina yra limpamoji liga nuo pat pasireiškimo pirmojo ženklo kaip skaudančioji gerklė ir karštis iki vaiko oda yra liuosa nuo išbėrimo ir odos lupimosi, kas visuomet įvyksta škarlatinoje ir ima nuo 4 iki 6 savaičių. Jusų vaikas neturėtų žaisti su kitais vaikais per visą tą laiką.

Kaikurie vaikai yra liuosi nuo škarlatinos ir jusų gydytojas papasakos apie tai. Mes dabar esame laimingi, nes turime tokių vaistų, kurie sutrumpina škarlatinos kursą ir smarkumą. Jusų gydytojas papasakos apie tai ir žinos kada įleist tuos vaistus arba patars visai neduot tokių vaistų, jeigu jusų vaikas serga tik lengvai. Jusų gydytojui lengva yra nuspręsti kada vartoti vaistus ir jeigu jisai ir patartų, nereikia abejoti apie tuos vaistus. Šie vaistai gal išgelbėjo daug vaikų gyvybes, daug kurie rimtai sirgo škarlatina.

Laike aukštojo laipsnio ligos, kada rausvi taškai išsiberia ir karštis didėja, vaikas gal nenorės nieko valgyt, todel del jo pačio gerovės nereikia ragint arba priverst. Jum reikia duot užtektinai vandens, vaisių skystimų ir pieno (viryto), jei jis nori. Kada temperatura yra normališka, vaiko apetitas geriausia nurodys jo dietą.

KIAULIUKĖ

Čia kita limpamoji liga, kurią vaikai dažnai turi. Kiauliukės ligos ypatybės yra liaukų ištinimas priešaky ir po ausų, pastumiant ausų padribas aukštyn.

Sutinimas trukdys žandų judėjimams ir n e m a ž a i skaudus. Liga užeina staiga, kartu su nesveikata, drebėjimu, galvos skaudėjimu, sausa oda, kaklo sustingimu, liaukų ir burnos sutinimu ir spiaudymu.

Kada matote, kad jusų vaiko kaklas sutinęs, paguldyk jį į lovą nieko nelaukus, nors neatrodo, jog labai serga. Galima uždėt šiltus ar šaltus kompresus ant ištinusios vietos, palengvinti skausmą. Gal vaikui bus sunku sukramtyt valgį ir jeigu taip, reikia duot vaikui dietą iš pieno, bulijono, skystos košės, vaisių skystimo ir užtektinai vandens.

Niekas neturėtų rizikuoti ir apleisti šitą ligą nors ketvirtoj ar penktoj dienoj, kuomet temperatura b u s veik normališka ir skausmas gal bus sumažėjęs nuo karštų ar šaltų kompresų. Tačiau reikia atsimint, kad labai dažnai, jeigu šitas padėjimas nėra tinkamai aprupinamas, rimtos komplikacijos išsivysto, kaip gimdymo organų uždegimas bernaičiuose ir krutinės uždegimas mergaitėse, arba vaikai gali gaut kaikurių cėlių (vadinamų mastitis) uždegimą, kurs yra labai rimtas padėjimas. Jeigu nėra komplikacijų, tai vaikas nėra pavojuje. Bet kodel rizikuot savo vaiko gyvybę?

Kitą savaitę parašysiu apie difteriją.

Į LIETUVĄ

Reguliariai Išplaukimai
Patogi Kelionė
Pigios Kainos

Visais kelionės reikalais, kreipkitės pas vietos agentą arba į—

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

248 Washington St. — Boston

"BALTASIS ŠVEDŲ LAIVYNAS"

Greita kelionė į Lietuvą per Švediją.

Laivai išplaukia iš New Yorko Pier 97, gale W. 57th St.,

— o —

DROTTNINGHOLM ... Rugs. 30
KUNGSHOLM ..... Spalio 19
DROTTNINGHOLM .. Spalio 31
x) DROTTNINGHOLM .. Lapkr. 29
x) GRIPSHOLM ..... Gruodžio 9
x) KALĖDŲ Ekskursija į LIETUVĄ

Dideli, balti it gulbės laivai. Erdvus ir gerai ventiliuoti kambariai. Kelionėje: judomi paveikslai, koncertai ir šokiai. Keliaujant "Baltuoju Švedų Laivynu", kelionės buna pertrumpa.

— o —

Kreipkis į vietinį agentą, arba:

SWEDISH AMERICAN LINE

10 STATE ST. — BOSTON, MASS.

ATSIMINIMAI IŠ KELIONĖS Į PADEMARKLINIJĄ

Kelmė 9/V 1933 m.

Viršminėtu laiku išvykau iš Kelmės į Kauną. Iš Kauno autobusu išvykau į artimą miestelį Onuškį palei demarklinijos liniją; vykau del to čia, kad čia gyvena mano draugas. Pasisvečiavęs pas jį, išvykau dviračiu iš m. Onuškio į k. Panosiškių, nes šitame kaime gyvena pasienio Policijos viršininkas, kad iš jo gaut leidimą. Važiuojant pakeliui stebėtinai gražios apylinkės, kurios keleivį stebėtinai žavi. Tiesa, žemė matyti nederlinga, bet daugiau apleista — neužgyventa. Važiuojant toliau privažiuoju didelį ežerą, kuris esąs 8 klm. ilgio ir vadinasi Panosiškių ežeras ir jis esąs stebėtinai gilus. Paskui privažiuoju labai gražius vartus, kurie statyti 1928 m. Panosiškių šaulių burio. Vartai gana dideli, ant viršaus vartų Gedimino pilis, ant kurios plevėsuoja trispalvė vėliava. Šalyje pilies, stovi žmogaus didumo kareivis, kuris trimitu trimituoja ir kviečia visus Lietuvos gyventojus vaduoti pavergtas tėvynės dalis. Vienoje pusėje vartų užrašyta: "Lietuviai Vilnių turi atvaduoti", iš kitos — "Už Aušros vartus, Vytauto grabą, Gedimino pilį". Ant visų keturių kampų prikalti dideli šaulių ženklai. Nuo šių vartų iki demarkacijos linijos yra apie 1 — 1½ klm. Čia užsibaigia kelias, kuris eidavo iš Onuškio į Vilnių. Šie vartai padaryti su tokiu skoniu, kad tiesiog uždega kraują ir jei tuoj butų galima, eitume ir vaduotume pavergtus brolius.

Nuo čia pasukau į Panosiškių kaimą pas pasienio Policijos viršininką. Panosiškių kaimas didelis, kad palygnti su kitais; sako, kad lietuviškesnis. Viršininko nerandu namuose. Sužinojau, kad čia yra mokykla, tai ir vykstu į mokyklą, kuri randasi gale kaimo, ypatingai gražiuose dviejų aukštų namuose, dar nepilnai įrengtuose. Surandu mokytoją Šaulį, p. Joną Čenkų, kuriam pasakiau savo atvykimo tikslą, ir paprašiau nurodyti kaip be kliučių apžiurėti demarkacijos liniją ir pamatyti gyvą "lenką". Sako, gerai, padarysiu ką galėsiu. Paprašė pasilsėti, iki baigs savo darbą. Pasakė, kad dar turi atvykti vienas mokytojas, ir kad visi bendromis iegomis pasistengsime, kad visi Jusų norai butų patenkinti. Davė įvairios literaturos, kad butų nenuobodu laukti.

Už valandėlės atvyksta vienas šaulys, atsargos leitenantas, kuris pasirodė esąs musų laukiamas mokytojas, p. Aleksas Šeštokas, Gervinų mokyklos vedėjas. Tuoj aptarėme kaip vykti ant demarkacijos linijos. Nutarė, kad vienas mane lydės iki policijos punkto, iš kur pasirupins, kad aš bučiau kaipo svečias viskuo patenkintas. Atsisveikinu su p. Čenku, nes jau buvo matyti, kad neturėsiu galimybės grįžti į mokyklą nakvynei. Vykstame dviračiais per miškelį kur už pusės kilometro jau matysime "lenką", ir kad mano svajonės seniai svajotos išsipildys. Užvažiuojame stebėtiną lauką, kuris teip pilnas akmenų (didumo kaip žmogaus galva), kad nėra kur kojos padėti, rodosi, kad tyčia jų kas prisėjo, ir sako, kad šis laukas yra kelių hektarų didumo. Už lauko tuoj kaimas, Užolėjai, kuriame randasi musų pasienio Policijos II sargyba. Užeiname į butą, mano palydovas mane perstatė p. Vachmistrui kaip ekskursantą ir pasakė musų atvykimo tikslą. Ponas vachmistras maloniai sutiko pats mus nuvežti ant linijos ir viską paaiškinti.

Paliekame dviračius, vykstame visi trys pėsti, nes iki demarkacijos linijos yra apie 200 metrų. Išėjus iš kaimo, tuoj matytis gairės, t.y. ilga kartis, ant kurios galo pririšta šiaudų pluokštelis. Prieiname prie linijos čia per 20 žingsnių tarpas, kur šalyse sukasti stulpai ir pastatytos prie stulpų gairės, p. Vachmistras paaiškino, kad tai pareinamasis punktas, tolian parodė netoliese esančiame dvare lenkų pusėje kur randasi lenkų sargyba, yra pastatytas aukštokas boktšelis, kuriame nuolat dežuruoja lenkų sargybinis ir stebi kas darosi ant demarkacijos linijos. Kaip apžiurėjome liniją, pamatėme, kad ji eina vieškeliu, kuris seniau eidavo iš Onuškio į Vilnių. Sako, prieš karą ir laike karo tuo vieškeliu buvo didžiausias judėjimas. Šiandien jis negyvas, be jokio judėjmo, apaugęsę žole, ir jeigu nepasakytų, kad čia buta vieškelis, tai ir į galvą neateitų mintis, kad čia jo buta. Šiandien juomi eina vienos ir kitos pusės sargybiniai, ir yra sumintas tik takelis; šis takelis sumintas lenkų pusėje ir tolokai nuo gairių. Paklausiau del ko taip vaikštoma lenkų pusėje, p. Vachmistras paaiškino: sako, kada ateina lenkų seržantas ir sutinka musų policininką ir užgieda: "aš Tamstą areštuoju, Tamsta perėjai rubežių ir mindžioji musų žemę". Musų policininkas atsako: "Jusų žemė ir rubežius už Gardino ir Suvalkų, o čia musų", ir jei to dar neužtenka, ta nuima šautuvą nuo peties ant rankų, to jau lenkui pakanka, nes jis nešdinasi toliau. Lekai yra įsitikinę, kad lietuviai gerai šaudo, taip pasakęs vienas lenkų seržantas. Gi musų policininkas atsakęs: "Šovinių daug mes neturime, tai čėdinam, kad su vienu šuviu du kiškiu nušovus." Po tokio pasikalbėjimo, kada mainosi lenkų sargybiniai, tai eina jau du greta, bet iš užpakalio, atstume 10 žingsnių, sako: "vieną jei nušaus, tai dar vienas liks".

Daug visokių atsitikimų pripasakojo, tik aš nespėjau visų įsitėmyt.

Toliau einame linija, kuri labai iškraipyta didžiausiais zigzagais. Sako, tai pasekmės 1923 m. kada buvo musų pasienio policija nesutvarkyta, lenkai su lietuviais girtuokliadavo, o paskui kaitaliuodavo gaires.

Prie pereinamo punkto matytytis Rudiškių miestelis (lenkų pusėje) ir gelžkelio stotis. Kaip 18 v. 30 m. atėjo nuo Vilniaus traukinys. Toliau aprodė pagal liniją, lenkų pusėje ukius. Jeigu savo akimis nebučiau matęs jokiu budu netikėčiau. Ukininkas ant 20 hektarų turi tik vieną arklį — kuiną, kuris turi tik skurą ir kaulus, pakinkytas į mažytes akėčias vos-vos kruta. Karvės 2 ir tos nepanašios į karves. Žodžiu sakant, tik skurdas ir vargas. Kada ukininkas atėjo su savo kuinu prie linijos, matyti kaip jis norėtų prieit prie musų, pasiskųsti savo nelaiminga dalia; matyti jo akyse ašaros žiba. Bet nelaimingasis pažiuri į tą pusę kur lenkų sargybos bokštelis, palenkia savo suvargusią galvą mums, ir suka savo kuiną atgal, bijodamas beširdžių lenkų kalėjimo už pasikalbėjimą su savo laisvais broliais.

Toliau parodė kokios tai našlės trobelę, nedidelę, apgriuvusią, bet valdžios priverstinai apdraustą ant 900 zlotų. Šios trobelės savininkė jos išsižadėjo del neišsimokėjimo mokesčių ir paliko ją "Dievo globai". Sulig vietinių gyventojų pasakojimų, visame Vilniaus krašte didžiausiai baudžia už kiekvieną menkniekį. Pavyzdin, rado sacharino dėžutę, 25 zl.; rado darže tabako daigą, 15 zl.; rado druskos ir jeigu pripažino, kad ne lenkiška, tai skaudžiausiai baudžia.

Netoliesa esančiame dvare, savininkas lenkas pereitais metais įtaisė gražų daržėlį. Iš musų pusės pilietis nunešė užsipylęs už lopų tabakos sėklų ir prisėjo pilną daržėlį. Kada tabakas sudygo, tai pastebėjo lenkų valdininkas ir nubaudė ant 1250 zl. Šiemet musiškiai ir-gi prisėjo tabako ten pat, bet pasekmės dar nežinamos. Pasakiau, kad tabako sėklas įnešė už lopų del to, kad jie kiekvieną keleivį su leidimu per rubežių iškrato iki nuogumo. Taip mums bekalbant pamatėme iš jų punkto einant vyriškį ir moteriškę. Musų vadas paaiškino, kad tai lenkų kareivis atveda moteriškę, kuri buvo su leidimu išėjusi jų pusėn lauko darbams, ir dabar kareivis atveda ant pereinamo punkto atiduoti musų Policijai. Kada atėjo prie pat pereinamojo punkto, pridėjo prie kozirkos 2 pirštus ir pasakė: — "Dzien dobry", padavė musų p. Vachmistrui ranką, pakalbėjo kai ką ir atsisveikino — "Do Widzenia". Kada jis ėjo atgal, mes ilgai žiurėjome ir kalbėjome, ar lietuviai galėtų lenkus nukariauti? Priėjome išvados, mažiausiai vienas lietuvis galėtų nukariauti 5 lenkus. Šautuvai lenkų truputį ilgesni už vokiečių karabinus. Durtuvas labai trumputis, užtatai kepurės kozirkas toks didelis, kad kareivis galvos į viršų nepakėlęs iš pryšakio negali matyti žmogaus.

Grįžtant nuo linijos atgal, įsitikinau, kad laikraščiai tiesą rašo, kad Vilniaus krašte badas. Savo ausimis girdėjau, ką aukščiau minėta moteriškė pasakojo. Ji pasakodama verkė taip, kad jos negalėjo nuraminti. Rudiškių miestely matė daug vaikučių 8 — 10 m. ir senelių, vaikščiojančių nuo namų prie namų prašančių išmaldas, (kurios negauna). Jie nepanašųs į žmones, — sako, gyvi nabašninkai. Turėjusi ji šmotelį duonos, davusi dviem vaikučiam ir paklaususi, ką jie šiandien valgė, sako nieko, tik motyna davusi juodos kavos po puodelį; sako, kuomet jie gavo po šmotelį duonos, išrodė, kad jie gavo kažin kokią brangenybę. Ji sako, kad tikrai miestely biednuomenė badauja. Taip bekalbant, pasiekėme musų Policijos sargybą, iš kur atsisveikinau su p. Vachmirstru padėkojau už viską. Jis pareiškė noro, kad mes greitai susitiktume ne apžiurėti linijos, bet vaduoti pavergto krašto; sako, tikras lietuvis matęs taip nuskriaustus musų brolius, užsidegs didesne tėvynės meile ir pasiaukuos savo broliams, kurie prispausti sunkia priešo letena.

Abu su p. Mokytoju Šeštoku vykstame iki kelio, kur reikia skirtis. Atsisveikinu, padėkuoju jam. Jis prašo pasveikinti Šaulių burį Kelmėje, taipgi pranešti, kad jie čia dirba nenuilstanmai pavergto krašto vadavimo darbą, ir laukia visos Lietuvos Šaulių atvykstant vadavimui pavergto krašto.

Atsisveikinęs, vykstu, žiuriu laikrodin 20 val. Perkunas griaudžia, žaibai skriodžia debesis, tamsu, rodosi perkunas supranta musų skausmus ir kerštą, lig ir sako: Lietuviai, kurie savo akimis pamatėte skurdą, vargą ir priespaudą, o okupantų, neškite savo broliams greitą pagelbą, nes jau atėjo laikas vaduoti savo kraštą! Aš iš savo pusės padariau intenciją padėt baidyti Lenkų grobuonį erelį nuo Gedimino kalno.

Nenoriai pradėjau nuo čia sukti dviračio ratus ant Onuškio, kuris iš tos vietos randasi už 12 klm.. Pravažiavus klm. radau vieškelį pavirtusį upeliu, mat prieš pusvalandį buta tokio lietaus kokio gyventojai nepamena. Man ant demarkacijos linijos neužkrito nė vienas lašelis. Mano laimei kur vieškelis buvo virtęs upeliu, sutinku savo šeimininką atvažiuojant manęs parvežt. Įdedu dviratį į vežimą, užsivelku paltą, susėdame į vežimą ir laimingai 22 val. pasiekėmė Onuškį. **Jonas Pikturna**

VILNIAUS ALBUMAS su LIETUVOS ISTORIJA

Ta brangi knyga, Vilniaus Albumas, drauge kurioje telpa Lietuvos Istorija tarpe 13-to šimtmečio ir šių dienų. Verta kiekvienam lietuviui ją įsigyt kaipo brangų Lietuvos dokumentą.

Ši knyga parsiduoda po $4.00 ir $5.00, bet dabar, einant musų knygyno knygų išpardavimui nupigintomis kainomis, mes tą knygą — Lietuvos Albumą pasiųsim tam, kuris mums prisiųs $1.

Am. Lietuvio Knygynas

14 Vernon St. — Worcester, Mass.

NAUJI DARIAUS-GIRĖNO REKORDAI

KAP. S. DARIUS

Ką tik Victor Kompanija išleido nepaprastus Dariaus Girėno rekordus, Lietuvos vėliavos spalvos. Vienoj rekordo pusėj stovi Darius-Girėnas su savo orlaiviu, o kitoj rekordo pusėj jau jų laidotuvės Kaune.

Dariaus-Girėno atminčiai į rekordą įdainavo St. Rimkus, baritonas. Antroj pusėj rekordo įdainuota dueto — Kareivėliai.

Kompanija norėjo, kad mes tuos rekordus parduotumem po $1.25. Tačiau pamus mums didesnį skaitlių, galėsim kompanijos siūlomą kainą žymiai sumažint ir vietoj $1.25, parduot po 75c rekordą

LAKUNAS S. GIRĖNAS

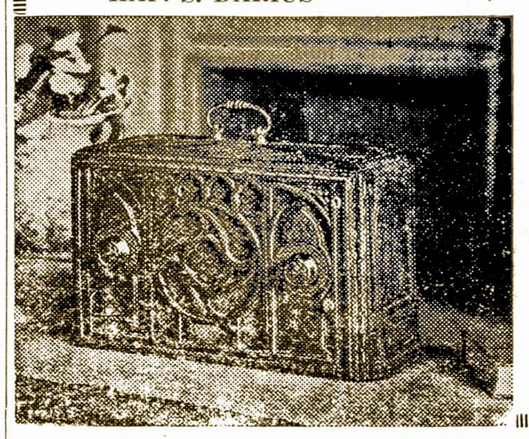

Model R—22—S

RCA Victor Radio

Visos rogul arškos programos aiškiai girdėt per šį 5 lempučių AC/DC. Balsas labai gražus, garsus jei norima, ir aiškus. Išdirbtas iš brangaus medžio, panašus į retą senovišką brangenybių dėžę.

Kaina $24.75 su Viskuo

Kreipkitės

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St. — Worcester, Mass.

Ar Esi Bandęs Sulaikyti...

Ar esi bandęs tu susilaikyti
Tykaus upelio ramų bėgimą?
Jeigu nebandęs, tai pabandyki —
Kokį turėsi pasisekimą!

Galiu užtikrint tave išanksto:
Veltui bus darbas jį sulaikyti:
Upeliui kelio nebepastosi —
Nebegalėsi jį sustabdyti.

Jei netikėtai tau pasisektų
Kurioj nors vietoj vagą užtvenkti,
Jis tą pametęs, lengvai ras kitą —
Pigiai nelaimės gaus išsilenkti.

Ar esi bandęs stoti į kovą
Priešai giliausį jausmą krutinės,
Kuris sieloje meilę išreiškia,
Iegos paduodam's daug begalinės?

Veltui kamuosies naktis nemigęs,
Paguodos niekur sau nebegausi.
Giliausio jausmo — meilės krutinėj
Nors ir norėsi, nebeišrausi.

Gali lig laikui meilę užmiršti
Ir valandėlę ją užslopinti.
Bet paskui turi smarkiau pakilti
Ir apie save skaudžiau priminti.

Jei bus, kas meilę širdyj slopina
Ir tu laimingas but negalėsi,
Tai užsidaręs nuo šio pasaulio,
Slaptai ką myli, visad mylėsi.

J. Naruševčius

ĮVAIRUMYNAI

Rašo Zig-Zag

EŽERAS DINGO IR VĖL ATSIRADO

Airijoj, gyventojai prie Masuil ežero, vieną rytą sukilę nustebo, kad kur dar va karas buvo gražus ežeras, dabar rado tik dumblyną ir pusgyves žuvis. Vandenio visai nebuvo. Žmonės toj vietoj tuoj pradėjo laisvai vaikščioti ir važinėt. Taip išbuvo visą mėnesį. Vieną gražią dieną, ten žmonėms beveikščiojant, pasigirdo užesys, — vos spėjo pabėgti, kaip vėl prisipildė vandens ir blizgėjo ežeras, kaip ir pirmiau.

Žmonės sako, kad ežeras buvo atostogų. Į burtus tikinti išgalvojo apie ežero dingimą ir sugryžimą įvairiausių kalbų. Tikrumoje gi, matoma, buvo taip: ežero dugne buvo vandens pragriaužta sausa gysla į kurią subėgo visas ežero vanduo. Pasidarius tam tikram požeminių sluoknių spaudimui, vanduo vėl buvo išverž tas į savo vietą.

Kaip ten nebutų, bet ežeras išėjo ir vėl, it tas sunus palaidunas, sugryžo.

MOKYTAS VORAS

Steelton, Pa. (?) Mrs. Ira Wilkerson namuose, ant priešakinio kambario durų didelis voras pradėjo narpliot savo tinklą. Ji ketino tą voratinklį sunaikinti, tačiau žiuri, kad čia kas tokio nepaprasto: voras išnarplioja raides ir žodžius! Voras išraizgė aiškų žodį "Mary", paskui jis pats tą pakeitė į žodį "Aman". Voras ilgai raidžių nelaiko, jis tuoj pakeičia kitomis.

Susirinkę žmonės tėmyjo voro darbą. Čia jiems bežiurint voras išnarpliojo raides: W K M. Tik jau tąs musų pasaulis!

KAS PANAIKINS DEPRESIJĄ?

Garsusis kriminalistų advokatas Clarence Darrow savo kalboj pasakė, kad gerbuvio tol nebus, kol kapitalistams nebus prikirpti sparnai. Vargšai žmonės dirba, o turčius viską pasiima; ir dar turi džiaugtis vargšelis, kad turčius numeta trupinėlį duonos. Trupinio nenumes—vargšas turi badauti. Sako, spauda, advokatai ir visa mašinerija užkinkyta, kad viską iš vargšų pamiti ir atidvuoti turčiams. Kol nebus įvesta nauja tvarka, sako Darrow, tai jokių prosperijų nebus.

NEPILIEČIAMS GALI BUT RIESTAI

Smarki agitacija varoma, kad suvaržyti nepiliečius. Įrodoma, kad labai daug svetimų šalių piliečių dirba kasyklose ir kitose industrijose, kuomet šios šalies piliečiai neturi darbų ir prašo šteitų bei miestų pašelpos. Subruzdimas didelis. Kreipiamąsi į Washingtone esančią Darbo Sek. Frances Perkins, kad ji paskirtų tam tikrą komisiją, kuri tą reikalą tyrinėtų.

JUOKAI

JIS GALI PALAUKT

Vaikas išmušė langą. Tėvas bardamasis vaiko klausia:

— Su kuo gi dabar tave reikia mušti?

— Su beržine lapuota ryk šte...

— Kad dabar žiema, kur gi lapuotą rasti?

— Tai aš galiu palaukti pavasario...

Pašiepiančiai patempęs lupą Tariau: — Ispėk žmonijos
Tariau: — Ispėk žmonijos upą! **Kmitas**

Amerikos Lietuvis
The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. $1.50
In Foreign Countries..... 2.00
Single copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V... $1.50
Užsieniuose—Lietuvoj 2.00
Atskiri egzemplioriai .... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Vilniaus ir Klaipėdos Padėtis

Tų dviejų Lietuvai svarbiausių miestų padėtį žymus Lietuvos rašytojas, Vygandas, "Trimito" numery 35-me aiškina šitaip:

Mes rupinamės Vilniaus atvadavimu, ir gerai darom. Negera yra tik tai, kad per maža rupinamės, per maža dirbam, per maža aukojam šitam dideliam, šiandie didžiausiam musų tautos tikslui.

Bet rupindamies Vilniaus atvadavimu, negalime pamiršti ir kitų didelių reikalų. Brangiausias, švenčiausias kiekvienai tautai dalykas — tai jos teritorija, ta šventoji žemelė, kurios visada taip troško ir trokšta lietuvis, kurią jis vadina Motina, nes jis mato, kad žemelė jį gimdo, augina, nešioja ir, pagaliau, priima jį atgal į save amžinam poilsiui.

Šitą motiną žemelę mes paveldėjom iš savo tėvų sentėvių. Turime ją garbingai atiduoti ir savo vaikams.

Vilnių mes vaduojame. Bet mes turim jau atvaduotą Klaipėdą. Tačiau, ar Klaipėda yra jau visiškai atvaduota? Deja, dar ne visiškai.

Kodel? — paklaus ne vienas. Juk ten musų valdžia valdo. Klaipėdos sienas saugo musų sargybinis. Klaipėdos mieste plevėsuoja musų tautinė trispalvė!

Taip, visa tai gerai, bet mes matome, kad ten dar laikosi priešinga lietuvybei dvasia. Mes jaučiam ten svetimą kapą.

Valdžios įstaigose dar skamba svetima mums kalba, ten dar sėdi nemaža svetimų mums žmonių.

Krašto atstovybėj, seimely, ir ten dar persveria svetimas lietuvybei gaivalas. Labiausiai skaudu, kad lietuviškus žodžius nekartą reiškia svetima mums širdis.

Mes atadavome Klaipėdos kraštą materiališkai, bet dvasiškai šis kraštas dar nėra atvaduotas. Galutinai Klaipėdos kraštas bus atvaduotas tik tada, kai tame krašte paims viršų lietuviškoji dvasia, kai to krašto žmonės ne tik turės lietuviškus pasus su Vyčiu, bet ir lietuviškas širdis.

Vilnių butinai turime vaduoti, bet dar labiau turime saugoti ir neišleisti iš savo rankų tat, ką jau turime.

Klaipėdos kraštas ištisus šimtus metų buvo atskirtas nuo Lietuvos ir valdė svetimieji. Aišku, kad toks ilgas atskyrimas negalėjo nepalikti jame gilių pėdsakų. Budami ilgai svetimoj valstybėj dalis klaipėdiškių lietuvių nutautė, pasidavė svetimiems papročiams. Musų pareiga yra padėti jiems sugrįžti prie savo sentėvių tautybės. Suprantama, kad tai nelengvas uždavinys. Čia reikia iš musų pusės daug darbo, daug takto, daug pasiaukojimo.

Pirmiausia tenka kreipti dėmesys į dažną savitarpio bendravimą. Del to reikėtų, kam tik galima, lankytis Klaipėdos krašte ir ten kuo daugiausia su gyventojais bendrauti, o pagaliau ir įsikurti.

Lietuvybės priešai yra apšaukę mus "aziatais", labai tamsiais atsilikusiais žmonėmis. Tat reikia parodyti, kad mes toki nesame. To mes kitaip neparodysim, kaip tik su klaipėdiškiais bendraudami, juos lankydami ir juos pas save kviesdamies.

Bendraudami su klaipėdiškiais, turime rupintis parodyti, kad mes ne tik neturime vokietininkų pramanyto "aziatiškumo", bet atvirkščiai, kad mes esam aukštos kulturos žmonės. Santykiuose su klaipėdiškiais mums reikia buti ypač atsargiems, nes jie yra linkę kritiškai į mus žiurėti ir stebi tuojau kiekvieną musų ydą.

Ypač tie, kuriems iš musų tenka ilgesnį laiką arba ir nuolat gyventi Klaipėdos krašte, turi nepamiršti, kad jiems yra skirta labai svarbi tautos misija. Savo elgimusi jie gali padaryti labai daug gero ir labai daug blogo.

Labiausiai čia didelis atsakingumas tenka vykstantiems į Klaipėdos kraštą valdininkams, oficialiems asmenims, laikraštininkams ir visiems kitiems, kuriems einant savo pareigas tenka turėti daug reikalų su visuomene.

Tie musų valdžios organai, kurie siunčia valdininkus į Klaipėdos kraštą, turėtų buti be galo rupestingi ir atsargus žmones parinkdami. Kiekvienas žmogus čia gali tapti tautinio reikalo apaštalu ar išdaviku.

Labai svarbu vaidmenį šiame dalyke vaidina musų gyventojai tų apskričių, kurios su Klaipėdos kraštu susiduria.

Tų apskričių lietuviams tenka susitikti su Klaipėdos gyventojais. Jie, žiurėdami į šituos savo kaimynus, sudaro nuomonę apie visus lietuvius ir visą Lietuvą. Taigi šitiems prieinantiems prie Klaipėdos krašto musų tautiečiems tenka atstovavimo pareiga.

Musų inteligentai, vykstą atostogų, turėtų stengtis jas praleisti Klaipėdos krašte. Musų vasarotojai labai pamėgo Palangą, bet juk ir Klaipėdos pajury yra neblogesnių už Palangą vietų vasaroti. Vasarojant Klaipėdos krašte greta poilsio galima dar atlikti labai svarbią tautišką pareigą.

Vadinasi, visi, kas tik gali, turėtumėm kuo daugiausia bendrauti su klaipėdiškiais ir bendrauti taip, kad juos patrauktumėm prie Lietuvos ir lietuviškumo, o neatstumtumėm.

Besirupindami grąžinti klaipėdiškius lietuvius prie jų sentėvių įsitikinimų, drauge turime žiurėti, kad jie nebutų traukiami į kitą pusę. Niekam nepaslaptis, kad klaipėdiškių lietuvių nutautimo darbas varoma toliau. Jis varomas per mokyklas, per bažnyčią, per įvairias įstaigas, pagaliau, per įvairius agentus. Suinteresuotoji lietuvių nutautinimu pusė nesigaili nei lėšų nei triuso savo darbui varyti. Nutautinimo agentų yra daug. Nemaža jų yra svetimos valstybės piliečių, netgi Klaipėdos krašte valdininkaujančių. Šito jau tikrai negalima leisti. Juoba, kad ir konvencija čia aiškiai kalba.

Kur kitur pasauly rasi, kad svetimos valstybės pilietis butų etatinis valdininkas, kaip tat yra Klaipėdos krašte? Daugely valstybių galioja įstatymas, kad jei svetimos valstybės pilietis paskiriamas valdininku, tai jis tuo pačiu įgyja pilietybę. Kitaip, žinoma, sunku šitas dalykas ir vaizduotis. Valdininkas yra ypatingai patikimas valstybės žmogus. Kaipgi gali buti tokiu žmogum svetimos valstybės pilietis?

Dar keisčiau, kai svetimos valstybės, svetimų Lietuvai įsitikinimų žmonės yra mokytojai pradžios mokyklose. Jaunimo, ypač pradžios mokykloj, mokymas ir auklėjimas yra viena svarbiausių ir opiausių valstybės pareigų. Šitą atsakingą pareigą valstybė gali patikėti tiktai labai ištikimiems savo žmonėms. Juk kiekvienai valstybei visų svarbiausia išsiauklėti ištikimus piliečus. O Klaipėdos krašte šitą pareigą atlieka ir svetimos valstybės piliečiai, ne tik svetimi savo dvasia, savo nusistatymu Lietuvai, bet netgi jai priešingi. Rodos, kad tokių yra nemaža.

Tikrų vokiečių, gyvenančių Klaipėdos krašte, rodos, niekas nei skriausti nei nutautinti nenori. Ir jei jie yra lojalųs Lietuvos valstybei, tai su jais gali buti kuo geriausi santykiai. Bet lojalumo galima reikalauti ir reikia reikalauti. Jei ne lojalųs Lietuvai elementai galės laisvai veikti, tai šitas reiškinys labai demoralizuos visus, o pirmiausia nutautusius lietuvius.

Klaipėdos konvencija stato lygiai ir lietuvių ir vokiečių kalbas ir reikalauja, kad krašto valdininkai abi šitas kalbas gerai mokėti. Tuo tarpu žinia, kad šito nėra. Lietuvių kalbai nenorima pripažinti lygių teisių. Tat taip jau neleistina.

Čia bus jau musų pačių apsileidimas, jei mes nemokam prižiurėti, kad šitas konvencijos nuostatas butų vykdomas.

Taigi, Klaipėdos kraštui reikia rupintis, nes jis kol kas yra tik materiališkai prie Lietuvos prijungtas. Savo dvasia jis dar nėra su Lietuva susijungęs šitas dvasinio prijungimo darbas dar reikia įvykdyti. Tai painus ir sudėtingas darbas, tačiau neatidėliokime nė dienos.

MINĖKIM GĖDULOS DIENĄ

Vilniaus Gėdulos Tryliktas Sukaktuves Minėdami Sustiprinkim veikimą Vilniaus Vadavimui

Nedaugumoj, bet vienybėj,
Yra tautos galybė!...
Tad surėmę petys į petį,
Remkim Vilniaus vadavimą,
Turtu ir darbu kuo kas galim,
Vaduokim sostinę Vilnių.

Neužilgo sukaks lygiai trylika metų kaip netekome savo sostinės Vilniaus. Neprietelingi musų kaimynai lenkai prigavingu budu įsiveržė į Lietuvą, pagrobė trečdalį Lietuvos žemių ir sostinę Vilnių, amžių teisėmis Lietuvai priklausomą. Tą konspiratyvišką lenkų pasikesinimą ant Lietuvos įvykdė Gen. Julijonas Želigovskis po to, kaip buvo pasirašyta lietuvių su lenkais taikos sutartis Suvalkuose 7 d. spalio 1920 m., kur lenkai akyvaizdoje Entantes ir Tautų Lygos atstovų davė mums garbės žodį, savo parašais užtvirtino, kad jie nori taikos ir gerų santykių su mumis.

Bet vos tik porą dienų praslinko po pasirašymo Suvalkų sutarties, dar juodylai neišdžiuvus, lenkai klastingu budu, pridengdami savo konspiratyvišką žygį neva apsaugojimui Lenkijos ir Lietuvos nuo Rusijos raudonarmiečių pavojaus, įsiveržė į Vilniaus ir Suvalkų kraštus, spalio 9 d., 1920 m. pagrobė sostinę Vilnių ir buvo pasirengė pagrobti visą Lietuvą. Lenkai sulaužė Suvalkų sutartį, neišpildė savo garbės duotą taikingumo žodį, visus savo pažadus sudėtus prie taikos stalo Suvalkuose ir savo reiškiamą draugingumą paneigė.

Kuomet Lietuvos vyriausybė protestavo Lenkijos vyriausybei už laužymą Suvalkų sutarties, tai lenkų vyriausybė savo notoje Lietuvos vyriausybei pasakė, kad Suvalkų sutartį nelaužo, kad neima atsakomybę už Gen. J. Želigovskio žygius ant Vilniaus. Ne gana to, kad pridengus konspiraciją, Lenkijos vyriausybė pareiškė Lietuvai, kad tai esą Gen. Želigovskio kariuomenė susidedanti iš sukilėlių, banditų. Tokiu savo pareiškimu, Lenkijos imperialistai sudarė situaciją, kuri neleido Lietuvai priešintis "banditams", pradėti oficiališką karą apgynimui savo krašto. Lenkai tuo budu prigavo Lietuvą ir Entantę ir Tautų Lygą.

Bet kaip Gen. Želigovskis užėmė Vilnių, tada supratome lenkų prigavingą tikslą, konspiratyvišką žygį. Bet kariauti su lenkais lietuviams neleido Tautų Lyga, kuri neva tikėjo Varšuvos imperialistams, kad Gen. Želigovskis esąs "sukilėlių" vadas... Tačiau Gen. Želigovskis budamas Vilniuje pareiškė visam pasauliui, kad jis iš Vilniaus nemano išeiti. Jis paskelbė pasauliui, jog steigia naują valstybę — vidurinę Lietuvą! O kuomet Entantes valstybių vyriausybės pasipriešino ir ketino Želigovskį iškraustyti iš Vilniaus, tada Varšuvos imperialistai pasakė, kad Gen. Želigovskis yra Lenkijos kariuomenės vadas, kad kas bandys kariaut prieš jį ir išvyti jį iš Vilniaus, susilauks Lenkijos visų karišky pajėgų pasipriešinimo. Tas lenkų pareiškimas išaiškino jų konspiraciją.

Praslinkus mėnesiui laiko, Gen. Želigovskis susišaukęs Vilniaus krašto dvarininkus — lenkų kolonistus iš rytų Lietuvos, sudarė neva Seimą vidurinės Lietuvos valstybės. Tas dvarininkų "seimas" neva atstovaująs rytų Lietuvos gyventojus, nutarė prijungti vidurinę Lietuvą (Central Lithuania) prie Lenkijos Rzeczpospolitos!... Taip tapo užbaigta lenkų konspiracija pagrobimui rytų Lietuvos krašto ir sostine Vilnium, amžiu teisėmis Lietuvai priklausomu.

BET MES VILNIAUS NEIŠSIŽADAM

Lietuva Vilniaus neatsižada. Lietuvių tauta savo šimtmečių sostinės nemano atsisakyti. Šito musų tautos nusistatymo niekas pakeisti negalės. Gerų santykių su lenkų tauta nebus tol, kol lenkai negrąžins mums sostinę Vilnių ir pavergtus kraštus. Nė jokia Lietuvos valdžia tautos nusistatymo pakeisti negalės. Lietuvos nepriklausomybė be Vilniaus, Gardino ir Suvalkų kraštų negali but pilna, tautos dalis (arti milijonas) tebėra pavergta, trečdalis Lietuvos teritorijos okupuota. Kol tokia padėtis bus, mes, lietuviai, ramųs negalėsim buti. Išplėšimas iš mųs Vilniaus tai neužgydoma žaizda lietuvių tautos kune, kol skausmą tos žaizdos jausime, tol gerų santykių su lenkais neturėsime.

Lietuva be sostinės Vilniaus ir pavergtų kraštų negalės buti ekonomiškai patvari, politiškai įtakinga; lietuvių tauta nebus patenkinta. Ar galėtų lenkų tauta nurimti, jeigu lietuviai pagrobtų jų sostinę Varšuvą? Ar galėtų francuzai nurimti, jeigu vokiečiai pagrobtų Paryžių? Ne, lenkai ir francuzai pasakytų: geriau visa tauta tebuna pavergta negu kad jų šimtmetinė sena sostinė. Taip yra musų gyvenime. Vilnius negali but atplėštas nuo musų, nes Vilnius per šimtmečius buvo centras musų tautos kulturos, politikos ir tradicijų. Vilniaus negalime atsižadėti, privalom Vilnių anksčiau ar vėliau atvaduoti.

RUOŠKIMĖS VILNIŲ VADUOTI

Todel visi lietuviai, kur mes nebutume, ruoškimes visus musų pavergtus kraštus su sostine Vilnium atvaduoti. Rengdamiesi prie Vilniaus gėdulos dienos minėjimo, nenusiminkime, priešingai, pakelkime savo galvas aukštyn, atnaujinkime savo pasiryžimą kovai už sostinės Vilniaus atvadavimą; nepasiduokime likimui, nenuleiskime rankų žemyn, bet visi kaip vienas, surėmę petys į petį, stokime į rimtą aktualų Vilniaus vadavimo darbą. Dabar laikas ruoštis, sustiprint ir padidint veikimą. Minėdami Vilniaus gėdulos dieną tryliktą kartą, dar kartą pakelkime savo balsą, pasakykime pasauliui ,kad mes be Vilniaus nenurimsim! Dar kartą sudėkime savo prižadus, visa išgale vykdinti pradėtą Vilniaus vadavimo darbą.

Kiekvienas rimtas supratęs lietuvis, turintis valstybinę sąvoką, žino, kad Lietuva be Vilniaus, tai tarsi kunas be dešinės rankos. Vilnius, ir visi rytų Lietuvos okupuoti kraštai, kur per šimtmečius buvo lietuvių tautos veikimo centrai bei šaltiniai musų tautos tradicjų, turi but atvaduota. Tatai mes, Amerikoje gyvenanti lietuviai, privalome jausti savo pareigą padėti musų viengenčiams, nepriklausomos Lietuvos lietuviams vaduoti Vilnių ir pavergtus jų kraštus. Mažos musų spėkos, bet jei bus suvienytos, tai jos toli sieks ir didelę galybę demonstruos. Atminkime, kad nedaugumoj, bet vienybėj yra tautos galybė! Tad stengkimės išvystyti tautinę vienybę, solidaringą, rimtą, Vilniaus vadavimui akciją kapitalu paremtą; o jei šitą pareigą atliksime, tai savo tikslą pasieksime — sostinę Vilnių atvaduosime.

Todel pageidaujama, kad visi Amerikos lietuviai Vilniaus gėdulos dieną minėtų, kad savo pasiryžimą Vilniaus vadavimui sutvirtintų, kad savo doleriais, o jei kas negali doleriais, lai centai prisideda prie Vilniaus vadavimo darbo. O jei kas negali pinigiškai prisidėt, lai prisdeda darbu organizaciniame veikime, lai nebelieka nė vieno Amerikos lietuvoi, kuris prie Vilniaus vadavimo bent kokiu budu nebutų neprisidėjęs. Tas, kuris neprisideda prie sostinės Viliaus, pavergtų kraštų vadavimo, tai jis nevertas lietuviu save vadintis. Steigkime Vilniu Vaduoti S-gos skyr. kolonijose, sutelkime juose visas musų organizacijas, draugijas kliubus ir individus, kelkime kapitalą į Vilniaus Geležinį Fondą, visi įsigykime Vilniaus pasus, atlikime savo pareigas, vienokiu ar kitokiu budu prisidėkime prie Vilniaus vadavimo. Del Vilniaus, Gedemino kano, Trakų, Seinų, Aušros Vartų ir Šventųjų Kalvarijų atvadavimo privalome pasiaukauti ir pasišvęsti.

Atsišaukdamas į jus, Amerikos lietuviai, Vilniaus vadavimo reikalais, primindamas jums musų tautai lenkų padarytas skriaudas, jus visus kviečiu varde VVS skyrių, jau veikiančių Amerikoje, kad visi ruoštumetės paminėti Vilniaus gėdulos dieną ir, kad šaukdami masinius susirinkimus minėjimui Vilniaus gėdulos dienos — **spalio devintą**, padarytume atitinkamų žygių sutraukti kolonijose visas draugijas, klubus ir organizacijų kuopas ir, kad bendrame masiniame susirinkime, apsvarstę musų tautos svarbiausią problemą — Vilniaus vadavimą, umai įsteigtumete VVS. skyrius.

VVS. skyrių steigimas Amerikoje neatidėliojamas. Pageidaujama, kad VVS skyrių organizacinis darbas nevilkinamai uoliai butų vedamas, kad Vilniaus vadavimo reikalai Amerikoje kuogreičiausia taptų pirmuoju ir aukščiausiu musų visuomenės tikslu. Tatai su Vilniaus gėdulos dienos minėjimu, išnaudokime progą ir palankias sąlygas pradėti organizacinį darbą Vilniaus vadavimo parėmimui. Vilnius visiems mums brangus, Vilniaus vadavimas tai visų lietuvių pareiga. Tokiam tautos kilniam tikslui visi pasišvęskime, surėmę petys į petį, vienybėje bendrai dirbkime, steigkime VVS skyrius ir jų veikimo išplėtimu rupinkimės.

V. M. Čekanauskas,
VVS. Inform. Organiz. K-to Pirm. Amerikoje

Jono Valaičio Laiškas

Jonas Valaitis, buvęs "Vienybės" redaktorium, dabar veda Lietuvių Radio Programą — WWRL, parašė Amerikos Lietuvio redakcijai sekančio turinio laišką, su kuriuo, manom, musų skaitytojams nebus pro šalį susipažint.

Senai dirbdamas lietuvių kulturinį darbą patyriau musų gyvenime daug trukumų. Kaip laikraštininkas, pastebėjau, kad tiems trukumams pašalinti vien spaudos negana. Ji visų lietuvių dar nepasiekia. Juk kiek musų spauda prirašė, kad nesilaikome vieningumo — jos vis nėra; kiek prirašė kad jei einame paramos pas savo biznierius, kad mes ir patys juos remtume. Ir to dar nedaroma. Reiškia, musų spauda dar negali viena visko atlikt.

Statistika parodo, kad lietuvių laikraščius teskaito tik 5% lietuvių. Reiškia 95% musų spaudos neskaito. Ir kaip juos pasiekti? To išdavoj, 1930 m. gyventojų surašinėjime ir atrasta, kad keletas tukstančių lietuvių užsirašė nelietuviais.

Įdomu, del ko lietuviai laikraščių neskaito? Atsakyti patirta kad 30% visai nemoka skaityti, 40% apsileidę, 15% neišsigali prenumeratos užsimokėti, o 10% neturi laiko skaityti. Ta pati statistika rodo, kad Amerikos lietuvių jaunimo užsirašė lietuviais 300,000. Bet neoficialėmis žiniomis, jo yra dvigubai daugiau. Musų jaunimo 80% lietuviškai supranta, bet skaityti moka tik 15%, o tik 3% skaito lietuvišką spaudą.

Taigi, matome butiną reikalą pasiekti 90% lietuvių. Keletas metų atgal to nebuvo galima nei galvoti padaryti, o dabar jau ir daroma, tai RADIO.

Nors Brooklyne yra lietuviška radio programa, tačiau ji toli gražu visų lietuvių nepatenkina. Chicagoj nors yra dusyk daugiau lietuvių, bet radio lietuviškų programų jie turi net 6, kurių dvi kasdienines. Juk mažesnės kolonijos Clevelandas, Pittsburghas ir kitos turi po programą.

Akyvaizdoj viso to, steigiame didžiąjam New Yorkui, daliai Long Island, New Jersey ir Connecticut lietuvių kitą lietuvių radio programą. Jos tikslas aptarnauti lietuvius menu, biznio, naujienų, meno pranešimais, muzika, dainomis ir įvairenybėmis. Programa bus pradžioj Penktadienių vakarais nuo 10 iki 10:30 val. Vėliau laipsniškai mėginsime padaryti kasdien. Skelbimais artinsim pirkėjus su pardavėjais, ypatingai skatinsim remti savuosius biznierius. Keldami biznį, pakelsim ir kulturą.

Šia programa ypatingai esame pasiryžę patarnauti draugijoms. Už pigią kainą pranešime skelbimus, susirinkimus, parengimus. Galėsit ir dienotvarkę pranešti. Bus pigus, geras ir užtikrintas budas pranešti kiekvienam lietuviui apie savo pramogą.

Pranešime gimimus, vestuves, sužieduotuves, mirtis. Prie kiekvieno pranešimo galime ir pritaikyti muziką. Tas ir kaštuos nebrangiai.

Darbą atliks studijavęs savo srities specialistai. Visus skelbimus, programą tvarkyti dirbs gabųs lietuviai. Del to bus geras patarnavimas ir įdomi programa. Programa bus vedama tvarka, kad kiekvienas skelbėjas gautų daugiausiai iš savo skelbimo naudos.

Visais reikalais kreipkitės į programos vedėją adresu: Jonas Valaitis, 676 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y. Telefonas Evergreen 7-7840.

Pirmoji programa buvo rugsėjo 15 dieną iš stoties WWRL, 10 val. vakare. **Jonas Valaitis,**
WWRL Vedėjas

Vėl Badas Sovietų Rusijoje

Per beveik šešiolika savo gyvavimo metų Sovietų Rusija padarė milžiniškų pastangų visuotiniam komunizmui įgyvendinti toje didžiuleje ir atsilikusioje šalyje. Tai didžiausias, žmonijos istorijoj, bandymas, žiauria prievarta iš pagrindų pertvarkyti visą ukišką krašto gyvenimą.

Prauzė "kariškas komunizmas", kada atkakliai ginklu Sovietai gynėsi nuo vidaus ir išorės priešų; ukis tada visiškai pairo.

Vėliau praėjo "Nepo", arba naujos ekonominės politikos laikotarpis, kuris leido visuomenei kiek atsikvėpti. Grąžinus pusiau laisvą prekybą, gyvenimas atgijo, bet komunizmui susidarė pavojus. Todel Sovietų vyriausybė vėl grįžo prie komunizmo įgyvendinimo. Del to pačioje komunistų partijoje susidarė srovės, iš kurių kilo garsioji Trockio ir jo šalininkų opozicija Stalino politikai. Trockis norėjo pradėti komunizmą įgyvendinti staiga, o Stalinas palaipsniui. Aplinkybių spiriamas ir Stalinas gavo paimti prieštesnę linkmę.

Čia prasideda vadinamų "piatiletkų" — "penkmečių" laikotarpis. Sovietų vadovybė ryžosi visais atžvilgiais atsilikusią Rusiją padaryti pramonės šalimi. Pradėta statyti milžiniški fabrikai, kokių nė Amerika nebuvo mačiusi, pradėta gaminti vidaus rinkai ir išvežimui. Bet viskam kliudė ukininkai, kurie visą laiką atkakliai, nors ir tyliai priešinosi komunizmui. Kova su milijonais ukininkų buvo nepaprastai sunki. Ukininkai visose žemės ukio šalyse ir net visam pasauly, sudaro svarbiausį pagrindą, nes jie yra duonos bei maisto gamintojai.

Sovietų vyriausybė nusprendė ir žemės ukį suvalstybinti. Plačiausiu maistu, milijonai ukininkų buvo prievarta grudami į "kolchozus" — bendrus ukius ir paverčiami tų ukių priverstinais darbininkais. Buvo kuriami "sovchozai" — valstybiniai dvarai. Paliko kur-ne-kur savo vietose mažų ukininkų savinin-

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA
Rašo Dr. G. Bložis

BAKTERIJŲ VEIKIMAS

(Tąsa)

Bakterija, kuri naikina išmatas, teikia daug gero gyvumams ir yra geriausiu žmogaus tarnautoju. Bet kuri baktērija atakuoja gyvumus ir gyvena iš gyvų aukų, pagamindama nuodus, suparalyžuoja tulas kuno dalis, ir pagamina ligas — tokia bakterija pavadinsime didžiausia žmogaus priešu.

Bakterijos burnnoj: Bakterijų burnoje visuomet randama net pirmose žmogaus gyvenimo dienose. Jos auga ir dauginas kur tik yra užsilikusios apmirusios organiškos medžiagos, dar, prie tos, kur yra šilta, drėgna ir užtektinai tamsumo. Taigi, tik tokios aplinkybės burnoje yra, ko bakterijai reikalinga, kad geriausia augtu. Paprastai burnoje yrą maisto likučių, nusistovėjusių seilių, gleivių ir kitų medegų įsibraukia tarpe dantų ir apsivelia ant liežuvio ir kitų burnos raumenų, ant ko bakterija geriausia auga. Burnoje yra įvairių rušių bakterijų, bet iš jų tik kelios suteikia žmogui ligas, kuomet gamta susilpnina kuną del pasipriešinimo joms persikelti į silpnesnias kuno dalis.

Pirma rųšis yra staphylocaccus (stalakaku), kurl per padidinamą stiklą atrodo kaip koks uogų ryšelis arba kruvelė. Del tos bakterijo tankiai mes gauname spuogus ir šunvotes ir kitus užkrėtimus. Kuomet staphylocaccus užkrėtimą gauname į veidą arba į kitas minkštas kuno dalis,tuomet tos vietos parausta. Staphylocaccus sudaro apie vieną punktą dalį bakterijų aplink datis.

Antra rųšis tai striptocaccus. Striptocaccus per padidinamą stiklą išrodo lyg uogos butų suvertos ant siulo, arba sudėta uogų eilutė. Striptocaccus savyje turi daug rųšių. Nekurios yra labai pavojingos nusilpnėjusiems asmenims. Ypatingai vietos rušies yra labai daug apie dantis, kurie beveik sudaro vieną pusę visų bakterijų skaitliaus. Ir ypatingai ta bakterija turi didelę speką užkretimui arba įsiveržimui į žmogaus kuną, suteikiant žmogui visai mažai karščio. Jinai labai greitai prisikabina prie tonsilų, arba tų dantų, kurie neturi gyvio (kuriems nervai išimti ir pripildytos šaknys). Ta bakterija tankiai įsigauna prie galo šaknies ir ten padaro sau lizdą ir del to pradeda puliuoti. Tokiu budu mes gauname puliavimą (abcess), kuomi tankiausiai užnuodijame savo sveiką kuną.

Dar ne viskas, ne vien per dantis ta bakterija gali įsivežti į musų sveiką kuną. Ji randa ir kitus takus. Tai yra "lymph system," per kur ji keliauja, ir radus sau tinkamą vietą, apsistoja ir suteikia sekančias ligas: reumatizmą, apendicitą, šir dies, inkstų, pilvo ir puslės ligas. Ta pati bakterija taipgi budama burnoje veikia ant maisto likučių. Jinai juos paverčia į tam tikrą rugštį, kuri atakuodama dantis, enamelį suminkština ištirpina vietomis ir padaro duobukes, o iš tų duobukių pavirsta į didelius puvėsius.

(Bus daugiau)

DIDELĖS UŽSIĖMIMŲ PERMAINOS

Šitame mašinų amžiuje vyrai arba moterys, kurie prasilavinę dirbti tik prie vieno darbo arba užsiėmimo, kartais priversti ieškoti darbo visai naujoj ir jiems nežinomoj dirvoj. Statistikos rodo, kad suviršė 20% vyrų ir moterų dirba prie užsiėmimų, kurių 20 m. atgal visai nebuvo. Ir gal ateityje įvyks dar didesnių permainų pramonėse ir biznyje.

1930 m. cenzos užsiėmimų statistikos nupiešia istoriją didelių ekonomiškų ir sociališkų permainų, kurios įvyko Suv. Valstijose laike dešimts metų po karo. Tas cenzas imtas prieš baisaus industriališko nupuolimo pil no išsivystijimo, kitais žodžiais prieš neišpasakytai sunkius laikus. Atsigaivinimas industrijos produkuos tolesnių svarbių permainų.

Paskutinis cenzas rodo, kad darbininkai nelinksta prie pramonių ir ukių, bet labiaus prie transportacijų, susinešimų, pirklysčių, profesijų, asmeniško patarnavimo ir klerikališkų darbų. Skaitlius žmonių pramonėse ir mechaniškose industrijose ištikro padidėjo nuo 12,000,000 — 1920 m. iki 14,100,000 — 1930 m. bet nuošimtis darbininkų tose industrijose nupuolė nuo 30.8% 1920 m. iki 28.9% 1930 m. Keliose industrijose buvo sumažėjimas skaitliuose kaip ir nuošimčiuose pasamdytų darbininkų. Pav. girininkystėje ir žuvininkystėje samdyta tik 250,500 darbininkų, tai sumažėjimas iš apie 20,000. Minerałų kasimas reikalavo net 984,000 žmonių 1930 m. kuomet 1920 m. net 1,090,000 darbininkų dirbo.

Moterys sudarė net 22% iš suviršė 48,000,000 darbininkų pasamdytų 1930 m. prieš 20.5% tų pasamdytų 1920 m. Jos dirbo prie namų ir asmeniškose tarnystėse klerikališkuose darbuose, pramonėse ir mechaniškose industrijose ir profesijonališkose tarnystėse. Cenzas parodo, kad moterys šiek tiek apleidžia moteriškų suknių suvimą ir galvos parėdų darymą. Kuomet skaitlius siuvėjų sumažėjo laike tų dešimts metų nuo 236,000 iki 158,000 ir galvos parėdų industrijoj nuo 73,000 iki 45,000 skaitlius moterų advokatų padidėjo nuo 1,783 iki 3,385, moterų rašytojų, redaktorių, laikraštininkių skaitlius sudvigubintas ir jau kolegijų prezidentų ir profesorių buvo 20,131. Ir daug daugiaus moterų dirba klerikališkuose darbuose.

Augimas naujų industrijų irgi aiškus. 1930 m. net 89,000 žmonių dirba prie gazolinų stočių, kuomet 1920 m. tas užsiėmimas buvo nesvarbus. Buvo 975,000 šerifų, 1930 metuose, kuomet 1920 metuose jų buvo 285,000. Kiton pusėn, skaitlius vėžikų nupuolė nuo 420,000 — 1920 m., iki 111,000 — 1930 m. kalvių nuo 195,000 iki 124,000 ir gatvekarių konduktorių nuo 64,000 iki 36,000.

Gyventojų persikelimas nuo kaimų į miestus, kuris nors laikinai sustabdytas pereitais keliais sunkiais metais rodo, kad 1930 m., buvo 10,472,000 darbininkų ant ukių arba 21.4% visų darbininkų, prieš 10,666,000 arba 25.6% 1920 m.

Skaitlius darbininkų pirklystėse pakilo nuo 4,256,000 iki 6,081,000 arba nuo 10.2% iki 12.5%. Buvo 4,025,000 žmonių arba 8.2%, klerikališkuose užsiėmimuose sulyginus su 3,112,000 arba 7.5% 1920 m. Pačiu laiku skaitlius profesijonališkų žmonių pakilo nuo 2,171,000 — 1920 m. iki 3,254,000 — 1930 m. 1930 m. šalis turėjo 75,300 aktorių, 22,000 arkitektų, 57,265 artistų, 64,290 rašytojų, 47,000 chemikų, 160,600 advokatų, 165,000 muzikantų, 153,000 gydytojų, 1,044,000 mokytojų, 226,200 technikališkų inžinierių, 294,100 slaugių, ir t.t.

Išsivystijimas pramonių ir pastatymas inžinieriškų darbų ištikro įvedė naują industriališką žemlapį Suv. Valstijose. Šiandien matome gero didumo miestų kuomet dešimts metų atgal buvo mažiausi kaimai, arba jų visai nebuvo. Imkime Dearborn, Michigane, kuri vietelė 1920 m. turėjo mažiaus 2,500 gyventojų, šiandien yra miestas iš 50,000 gyventojų. Seminole, Oklahomoj, 1920 m. turėjo tik 800 gyventojų, šiandien ten dirba aliejaus šaltinius net 12,000 darbininkų. Skaitlius gyventojų Aliquippa, Pennsylvanijoj padidėjo nuo 3,000 iki 27,000. Washington valstijoj turime visai naują miestelį Longview, su fabrikais ir namais, gyventojų yra 10,000.

FLIS

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
SIUNČIA PINIGUS
– ir –
PARDUODA LAIVAKORTES
į Visas Pasaulio Dalis
Prirengia Sugrįžimui Leidimus (Re-Entry Permits). Suieško Laivų Vardus, Kuriais Atkeliavot Amerikon. Prirengia Pasportus, Vizas, Keliaujant į Bile Kurią Šalį. Išaiškina Apšti Persiuntimui Daiktų Lietuvon.
Žodžiu sakant, kiekvienas keliauninkas, keliaujantis per Amerikos Lietuvio agenturą, buna aprupintas nuo namų iki namų.
Taipgi mes parupinam visokius palikimų bei paveldėjimo dokumentus su notaro antspauda ir Lietuvos Konsulato patikrinimu.
Turėdami bile ką iš čia sužymėtų reikalų, kreipkitės į Amerikos Lietuvio agenturą, ji jums sąžiniškai visame kame patarnaus.
AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
14 Vernon Street — Worcester, Mass.

MUSŲ KALBA IR JOS PRAEITIS

Nors musų kalba priklauso prie seniausių Europos kalbų šeimos, tačiau jos rašto paminklai, palyginti, labai jauni. Pirmieji paminklai yra kilę iš 16 amžiaus vidurio. Iki tol, reikia manyti, lietuviai neturėjo savo rašto. Čia ne pro šalį paklausti, kodel lietuvių tauto, buvusi tokia galinga Gedimino, Kęstučio ir Vytauto laikais, neturėjo savo rašto? Ar niekas tuomet lietuviškai nekalbėjo? Juk musų kaimynai vokiečiai, gudai, rusai ir lenkai turi savo raštą iš daug ankstybesnių laikų, 9 ir 10 šimtmečio. Tad gal jie ir teisingai lietuviams prikiša jų ankstybinį nekulturingumą, kad jie neturėję nei savo rašto? Tiesa, mes to nuginčyti negalime, bet vis delto turėtume panagrinėti tą priežastį, trukdžiusią lietuviško rašto atsiradimui.

Visų pirma, lietuviai gyvena labai nuošaliai nuo savo kaimynų, maža teturėjo santykių su jais. Tik nuo 10 amžiaus rusų metraščiai ima dažniau kalbėti apie lietuvių gimines. Platesnių žinių suteikia mums Ordinų ir Lenkų metraščiai, jų istorininkai. Vėliau ir patys lietuviai, Lietuvos kunigaikščiai pasisako per "Lietuvos Metraščius", parašytus, deja, maišyta Gudų kalba. Kodel jie nerašė lietuviškai? Greičiausia todel, kad neturėjo savo raidžių, abėcėlės, kurių pasigaminti del nuolat einančių karų jie nesuspėjo. Aišku, rašyti reikėjo, gi sudaryti raidyną ir gaišinti laiko lietuviai nemėgo. Todel ir pasiėmė svetimą kalbą ir raides. Iš tikrųjų tai nebuvo svetimos valstybės kalba, nes gudai ir kitos Slavų žemės tuomet sudarė žymesnią Lietuvos valstybės dalį.

Bet Gudų kalba tebuvo reikalinga susirašinėjimui, užrašinėjant svarbius įvykius. Žmonės kalbėjo lietuviškai, o musų dainos, pasakos, kalbančios apie stabemldžius ir dievus, apie karus ir kovas, yra kilusios kaip tik iš tų laikų, kuomet dar lietuviai neturėjo rašto ženklų — raidžių.

Priėmus krikščionybę, susijungus lietuviams su lenkais, raštas pasidarė lyg ir nereikalingas: lietuviai tenkinosi lenkų ir lotynų kalbomis.

Pirmieji mėginimai rašyti lietuviškai prasidėjo tik po reformacijos. 1547 metais, taigi 100 metų po spaudos atsiradimo, Martynas Mažvydas iš Lenkų kalbos išvertė ir išleido katechizmą vardu "Catechizmusa prasty šadei, makslas skaityma rašta yr giesmes del krikščionistes bei del berneliu jaunu naujiey sugulditas'.

Mažvydas buvo kunigas. Jis norėja žmonėms ne tik Dievo žodžiu, bet ir raštu patarnauti. Įdomumo del duodu čia pradžią jo katechizmo:

Broliai, seseris imkit mani ir [skaitykit.
Ir tatai skaitydami permanykit. Mokslą šito tėvai rusu trakšda- [vo turėti.
Ale to negalia ne vienu budu [gauti...

Mažvydas rašė vokiečių arba gotiškomis rašmenėmis. Musų "š" rašomas, "sch", "v" vietoj "w", o "j" vietoj "i". Nerasdamas vokiečių kalboj tinkamų lietuviškiems garsams jis kai ką skolinosi iš Lenkų.

Nosinės raidės: ą, ę, kurių mes lig šiol neįstengėm nusikratyti, Mažvydas irgi pasiskolino iš Lenkų. Jos nėra lietuviškos, kaip kad tuli manė, ir musų kalbininkai, nustatydami naująją rašybą, pirmoj eilėj turėtų jų atsikratyti. Lotynų kalbos raidynas jų nepažįsta, o vokiečių, kurį vartojo Mažvydas, kurį ir šiandien dar musų laikraščiai (Klaipėdos krašto) tebevartoja, irgi nosinių raidžių nepažįsta. Jos tik apsunkina musų rašybą.

Mažvydas vietoj dabartinio "o" rašo ilgą "a", pavyzdžiui bralis, žadis; taip pat vartoja trečias ir trets, leidžia ir leid.

Del šių rašybos savumų Mažvydą reikia kildinti iš žemaičių krašto, kur dar ir šiandien taip sakoma (bet ne visur). Be to, Mažvydas turėjo buti bajorų kilmės, nes tais laikais aukštasis mokslas tik bajorų vaikams tebuvo prieinamas. Mažvydas mokėjo ir gerai lenkiškai, gi tuo tarpu prusų Lietuvoj lenkiškai-lietuviškai mokančių ir bajorų nebuvo.

Kalbant apie pirmykštį raštą, reikėtų paminėti ir juostą su lotynišku įrašu:

"Pas mamužes augau varga ne- [žinojau".

Tačiau del 1512 metų datos tenka abejoti, nes lietuviai tais laikais dar nevartojo lotynškų raidžių.

Po Mažvydo atsirado ir daugiau kunigų, rašiusių lietuviškai. Vilentas, Mažvydo pusbrolis, 1579 mt. išleido irgi katechizmą, Evangelijas.

Jonas Bretkunas be bažnytinių giesmių išvertė 1590 metais šventąjį raštą, kuris mokslininkų del turiningo žodyno ir kalbos sklandumo labai branginamas. Šis vertimas nėra išspausdintas ir randasi Karaliaučiaus aukštosios mokyklos knygyne. Neseniai musų kalbininkai buvo jį parsivežę Kaunan. Vokiečiai nenoriai jį skolina lietuviams, o jei ir duoda, tai tik trumpam laikui.

Baigdamas 16-jo amžiaus raštų apžvalgą, negali neminėti dar dviejų žmonių, Karaliaučiaus universiteto prof. Rapagelionio ir Abromo Kulviečio, kurių raštai nėra išlikę. Jis dar anksčiau negu Mažvydas rašė, išvertė giesmių ir psalmes į lietuvių kalbą.

Vadinas, musų raštijos pradžią reikia ieškoti prusų Lietuvoj, nors beveik visi rašiusieji yra kilę iš Didžiosios Lietuvos. Ten buvo panašus raštijos išsirutuliojimas, bet jis prasidėjo tik 1595 metais, žymiai vėliau, negu pas mus Mažojoj Lietuvoj musų raštiją veikė vokiečių įtaka, gi Didžiojoj dar daugiau nusvėrė Lenkų.

(Iš "Kalbos ir Kraštas")

kai, kuriuos vyriausybė įvairiais budais spaudė, vertė dėtis į bendrus ukius — "kolchozus".

Prievarta suvaryti į bendrus ukius ukininkai pro pirštus žiuri į visą darbą ir stengiasi tiktai sau maisto pasigaminti, "kolchozuose" iškilo į viršunes didžiausi rėksniais, agitatoriai, sykiu didžiausi tinginiai ir menkiausi darbininkai. Geresnieji buvusios ukininkijos sluoksniai, negalėdami atvirai priešitis naujai tvarkai, priešinasi tyliai. Prieš juos griebtasi smarkesnių priemonių; ištisos apskritys buvo pergabenamos iš vienos vietos į kitą ir išmėtomos po įvairias Rusijos dalis, kur buvo pasodinamos vieton iš ten iškeltų ukininkų.

Atplėšti nuo savo gimtojo krašto, šie žmonės liko dar menkesni darbininkai, bet ne tiek tiek pavojingi naujai tvarkai. Visos tos vidaus kovos, baudimai, pergabenimai, visa ta nauja ūkio tvarka, pakirto tvarkingą gamybą.

Prieš karą, Rusijos ukininkai neturėjo nei tobulų įrankių nei dirbtinių trąšų, o vis tik Rusija išveždavo milžiniškus kiekius žemės ukio gaminių, Sovietams valdant, visą laiką tų gaminių nuolat truksta net savo kraštui. Jau šešiolikti metai, kai kadaise maistu turtinga Rusija nedavalgo, gyvena pusbadžiu, o kai kuriais laikotarpiais ir visiškai badauja.

Didžiausias badas buvo 1921 — 22 metais. Panašus, jei ne dar baisesnis badas atėjęs ir dabar. Pernykštis derlius nebuvo didelis, ir tas pats nebuvo tinkamai suimtas ir paskirstytas. Badas prasidėjo jau pavasarį, o vasarą paslekė nepaprasto aštrumo. Net tarptautinės įstaigos susirupino šimtų tukstančių ir milijonų žmonių likimu. Šiomis dienomis vienas kardinolas — arkivyskupas išleido atsišaukimą į visus geros valios žmones, kviesdamas ir ragindamas gelbėti nuo bado mirštančius Rusijos žmones. Pati Sovietų vyriausybė viešai neprisipažįsta, kad gyventojai badauja. Tačiau tai lyg ir patvirtina, nes nuolat ir nuolat ieško įvairių kaltininkų už nepasisekimus žemės ukio srityje. Pastaruoju laiku tokių kaltininkų esą surasta net pačiose žemės ukio komisarinio viršunėse. Tie kaltininkai nuslėpdavę tikrąjį derlių ir kitokius neleistinus darbus darydavę, skriausdami valstybę ir jos gyventojus. Tačiau didžiausia nepasisekimų ir sunkumų priežastis gludi pačioje komunistų šalies santvarkoje, kuri gyvą žmogų nori paversti bendros gamybos vergu ir mašina, atimdama iš jo visokį asmenišką susidomėjimą gamyba ir naikindama nuosavybę, kuri ligi šiol buvo stipriausias gamybos akstinas. — Tsb.

PAŽVELK!
Šis Amerikos Lietuvio No. yra:
38 — 33
Palygink jį su šios savaitės numeriu. Jei jusų numeris yra mažesnis arba tokis pat, tai yra ženklas, kad jau turi atsinaujint savo prenumeratą. Jei Amerikos Lietuvio skaitytojai nevilkintų savo prenumeratos pasinaujinimo, tai daug prisidėtų prie ekonomijos šiame depresijos mete. Todel prašome savo prenumeratą pasinaujint
Šiandien!
14 Vernon St., Worcester, Mass.

GĖLĖ

Prie gatvės nuošalyje
Viena sau patvoryje
Gegužės šiltą rytą
Žyd gėlė nematyta.
Žiurėt kitur papratę
Praeiviai jos nematė.
Jinai viena sau augo
Be giminės, be draugo.
Krutinėj pagimdyta,
Varguose užauginta
Žydi mano dainelė,
Kaip patvoryj gėlelė.
Liudnai užgauna širdį,
Nes ją retai kas girdi.
Kas džiaugsmą aukštai stato,
Tas jos žydint nemato.

J. Naruševičius

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

SUNKIOS LIETUVOS DERYBOS SU VOKIETIJA

Lietuvai patogiausia prekyba butų su Vokietija. Rinka didelė, susisiekti arti ir patogu. Nepriklausomybę atgavus, pirmaisiais metais net iki 80% Lietuvos užsienio prekybos ėjo su Vokietija. Paskui šis procentas vis mažėjo. Smarkiau ėmė mažėti nuo 1931 metų, kada Vokietija ėmė labiau varžyti Lietuvos (ir kitų šalių) produktų įvežimą. Iš kitos pusės, Lietuva ėmė labiau kreipti savo prekybą į kitas užsienio rinkas, ypač į Angliją, kad ekonomiškai nebutų labai priklausoma nuo didelio ir nepatikimo kaimyno. Ir neapsirikta. Vokiečiai dabar muitais ir draudimais taip yra apsitvėrę nuo užsienio prekių, kad su jais prekyba sunkiai įmanoma.

Šių metų pirmą pusmetį Lietuva išvežė į Vokietiją savo prekių tiktai už 21 milijoną litų (28% eksporto); vokiečiai betgi per 6 mėnesius įvežė savo prekių Lietuvon už 27 mil. litų.

1934 metų vasario mėn. baigiasi prekybos sutartis su Vokietija. (Dar Voldemaro laikais sudaryta, nepalanki Lietuvai). Jau pradėtos derybos del naujos sutarties sudarymo. Atrodo, derybos bus labai sunkios, nes Vokiečiai į prekybos derybas ima painioti ir politika. Jie nori išgauti palengvinimų Vokietijos piliečiams gyventi Lietuvoj ir ypač gerų sąlygų palaikyti vokiškumą Klaipėdos krašte. Vokiečių spauda dabar vėl smarkiai puola Lietuvą už klaipėdiškių vokiečių neva suvaržymus, už pastangas Lietuvos evangėlikų bažnyčią atskirti nuo Vokietijos priklausomybės ir kitą. Taigi Lietuvos — Vokietijos derybos bus sunkios. Na, kada tiktai apie 30% Lietuvos užsienio prekybos eina į Vokietiją, tai baimė nedidelė, jei ir nebutų susitarta. Lietuva savo teises už ekonomines lengvatas Vokiečiams negali pardavinėti. — **Tsb.**

ANTROJO LENKMEČIO PARODA ŠIAULIUOSE

Pirmasis lenkų sukilimas prieš rusų valdžią įvyko 1831, antrasis — 1863 metais. Šie sukilimai priimta vadinti lenkmečiais, nes jie buvo lenkų pradėti ir vadovaujami. Į antrąjį (1863 m.) sukilimą Lietuva buvo gana plačiai įtraukta ir daugiau už pačius lenkus nukentėjo. Tiesa, Lietuvos liaudis, bendrai imant, nebuvo palanki sukilimui, nes tik 1863 metais rusų caras Aleksandras II buvo panaikinęs baudžiavą, o baudžiavos panaikinimui buvo labai priešingi Lenkijos ir Lietuvos lenkai dvarininkai. Taigi sukilimo vadų, dvarininkų pažadams musų liaudis negalėjo pasitikėti; bijoma, kad jie negrąžintų baisią baudžiavą. Vis tiek ir Lietuvoj buvo daug sukilėlių, nepakenčiančių rusų jungo. Lietuvoj sukilimą žiauriai malšino Vilniaus generalgubernatorius Muravjovas, per tat pramintas Koriku. Daug žmonių tada buvo pakarta, sušaudyta; daug sodžių išdeginta; tukstančiai į Sibirą pėsčiomis išvaryta. Tada (1864) ir lietuvių spauda buvo uždrausta, kurią sunkiai pavyko atkovoti tiktai po 40 metų — 1904 metais.

Septyniasdešimties metų ano nelaimingo sukilimo (antro lenkmečio) sukaktuvėmis, netrukus Šiauliuose bus atidaryta "1863 metų sukilimo paroda". Parodoj bus surinkta sukilimo laikų ginklai, rubai, atsišaukimai, įsakymai, atsiminimai, paveikslai ir t.t. Paroda bus Lietuvos visuomenei žiaurios vergijos ir kančios laikų prisiminas. — **Tsb.**

KOVA UŽ ALAUS ATPIGINIMĄ

Ankščiau 1928 — 1930 metais bravorų alaus Lietuvoje per metus budavo išgeriama apie 8 milijonus literių, neskaitant namie pasidaromo alaus. Užėjus krizei (1931 — 1932), alaus vartojimas apie 40% sumažėjo, nes su pinigu žmonėms pasidarė striukiau, o alaus kaina paliko ta pati. Pradėta reikalauti alaus atpiginimo. Bet bravorininkai, susimetę į sindikatą, laikė senas kainas. Tada į šitą dalyką įsimaišė valdžia. Ji sumažino alui akcizo mokestį nuo 37 centų ir 21 cento literiui. Kartu valdžia reikalavo, kad bravorininkai ir iš savo pusės sumažintų alui kainą. Bravorininkai šituo klausimu nemokėjo susitarti. Mat, malonu daugiau uždirbti, daugiau už alų imti. Kilo tarp bravorininkų kivirčias ir jų sindikatas suiro. Gana ilgai bravorininkai vedė smarkią konkurenciją, kurios alaus vartotojai tačiau nejuto. Mat, jie vienas už kitą davė didesnes nuolaidas tiktai aludininkams ir restoranams, kad jie jų alų publikai pirštų.

Ypač konkuravo Klaipėdos bravoras su Kauno ir Prienų didžiaisiais alaus bravorais. Tačiau kišenės interesai ir priešus sutaiko. Alaus bravorininkai neseniai vėl susivažiavo, vėl sudarė sindikatą ir paliko alui kainą tą pačią. Atpiginta tik tiek, kiek valdžia sumažino akcizą. Ankščiau už alaus literį bravoras ėmė po 62 centus; dabar po 50 centų. Šiaip alus parduodamas aludėse po 65 — 70centų butelis (3/8 litro), geresniuose restoranuose po 80—90 centų.

Lietuvos alus, tiesa, labai geras. Nei latviai, estai ar švedai tokio alaus neturi. Stiprumas 4 laipsniai paprasto alaus, o pagerinto ("Double", "Pale — Ale") — iki 6 laipsnių.

Kadangi kaina alui per mažai sumažinta, tai alaus vartotojai vis mažiau alų geria, ir ruošiamasi net prie didesnio alaus boikoto. Taip ir tebeeina, nors ir tyli, kova už alaus atpiginimą. Nors Lietuvos dabartinė valdžia vadinama diktatoriška, bet alaus bravorininkus tuo tarpu ji neįveikė...

Tsb.

AŠTRUS KIVIRČAS SU VOKIETIJA DEL KLAIPĖDOS EVANGELIKŲ

1925 metais liepos 31 d. Lietuvos vyriausybė pasirašė su vyriausia evangelikų bažnyčios taryba sutartį. Pagal sutartį, Klaipėdos krašto evangelikų tikybiniai reikalai palikti Vokietijos evangelikų vyresnybės priklausomybėje. Nesenai Vokietijos valdžia evangelikų bažnyčią stačiai suvalstybino, į bažnytinius reikalus įnešė daug politinės dvasios.

Kadangi evangelikų bažnyčios teisinė padėtis del vokiečių vyriausybės pavartotų priemonių iš pagrindų pakitėjo, tai Lietuvos vyriausybė sutartį nutraukė.

Šis Lietuvos vyriausybės žygis iššaukė Vokietijoje nepaprastą sąjudį. Vokiečių spauda, kaip visuomet, nežiurėdama teisybės, pradėjo laidyti gerklę, triukšmauti ir net grąsinti. Lietuvos vyriausybės žygį ji išvadino smurtu prieš Klaipėros krašto evangelikus, grynu sauvaliavimu, piktos valios pasireiškimu ir panašiai.

Lietuvoje del sutarties nutraukimo didesnio sąjudžio nejaučiama. Net Klaipėdos krašto nuosaikosni evangelikai laikosi gana ramiai. Jie mato, kad Lietuvos vyriausybė pasielgė teisėtai. Juk vienos valstybės piliečių religinių reikalų atmiešti kitos valstybės politiniais dažais negalima. Galimas dalykas, kad Vokiečiai kels triukšmą ir tarptautinėse įstaigose (Tautų Sąjungos ir kitur). Na, gal teks čia žodį tarti net Tarptautiniam Teisingumo Teismui Hagoje. Ten vieną bylą Vokietiją jau prakišo, prakiš ir antrą, nors Lietuvos pusėj teisybė. — **Tsb.**

LIETUVA PASTATYS DARIUI IR GIRĖNUI DIDELĮ PAMINKLĄ

Vos tiktai pasiekė Lietuvą pirmosios žinios apie Dariaus ir Girėno didįjį žygį ir tragišką jų mirtį, tuoj iškilo mintis jų šiam nepaprastam pasiryžimui įamžinti — pastatyti milžinišką paminklą. Dar nebuvo pasibaigusios musų didvyrių laidojimo iškilmės, o į specialiai įsteigtą šiam reikalui fondą pradėjo plaukti aukos. Aukoja Dariaus ir Girėno paminklo statymui pavieni asmens ir organizacijos tukstančiais ir dešimtimis litų. Jų žygis yra juk visos lietuvių tautos pasididžiavimas ir kiekvienas todel jų vardą įamžinti padeda kaip beįstengdamas.

ŽODYNĖLIS

GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ

Turėdamas kišeninį žodynėli, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį budą be niekeno pagelbos išmoksi kalbėt, skaityt ir rašyt. Kaina $1.00

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon Street
Worcester, Mass.

NUBAUDĖ NUDISTUS

Mažyčai Shirley Eleanor Marsh ir Jimmy Thatcher, Seattle miesto vaikučiai mėgino įsteigt nudistų koloniją Puget pakrašty netoli Seattle. Kaip tik policininkas Ben Rousch juos pamatė, jis ištraukė knygą pašaukt juos į teismą, bet pasigailėjo ir paleido juos su persergėjimu kad reikia nešiot drabužius.

Dariui ir Girėnui paminklas bus pastatytas toksai, kokio lakunams nėra ne tik Lietuvoje, bet ir visam pasauly. Jis vaizduos jų neapsakomą tėvynės meilę, neišmatuojamą pasiryžimą, drąsą, pasiaukojimą, laimėjimą ir tragišką mirtį. Jis bus pastatytas Kaune tokioje vietoje, iš kurios jį matys visas miestas. Naktį jis bus apšviečiamas elektros šviesa. Jis primins kiekvienam, kad Lietuva turi didvyrių ir kad reikia eiti tų didvyrių keliais.

Nors jau daug aukų į fondą paminklui statyt nuplaukė, tačiau jų dar maža. Tuo tarpu renkamos aukos šiam tikslui visoje Lietuvoje ir kiekvienas, kas ti gali, neatsisako prisidėti nors ir menka suma. — **Tsb.**

PILIAKALNIS — LIETUVOS PRAEITIES VEIDRODIS

Kiekvienas išeivis lietuvis, gimęs ir augęs Lietuvoje, žino, kad jo tėvynė yra piliakalnių kraštas. "Pilkalnis", "Piliakalniai", "Pilkapiai", "Piliunai", "Pilava", "Piliakoniai", "Pilioniai" ir t.t. — tai vis lietuviški vietovardžiai, kokių kitos tautos neturi. Piliakalnių gausumu Lietuva praneša visus savo kaimynus. Taip, Latvijoj, kur yra pravesta tiksli piliakalnių registracija, jų yra 343 ir Estijoj — 147. Lietuvos užregistruotų piliakalnių yra apie pusantro tukstančio, bet tai dar ne viskas. Apie Lietuvos piliakalnius žinios teberenkamos.

Piliakalniai yra didelis turtas musų krašto senovei pažinti. Anot mokslininkų, piliakalniai yra jura šaltinių, iš kurių galima semti žinių apie garbingą ir turtingą lietuvos tautos praeitį. Piliakalnių gausumas liudija ją tokią buvus.

Deja del lėšų stokos ir kitų priežasčių, Lietuvos piliakalniai mokslininkų— archeologų kastuvo yra beveik nepaliesti. Iš viso iki šiol buvo kasinėti vos aštuoni Lietuvos piliakalniai, ir kiekvieną kartą buvo randama vis naujų dalykų, nušviečiančių musų senovę. Pavyzdžiui, daug įdomių senienų buvo rasta, kasinėjant 1932 metais Apuolės piliakalnį, Latvijos pasieny, Mažeikių apskr. Čia daug pasidarbavo arkeologas gen Nagevičius.

Vienas iš žymiausių musų piliakalnių tyrinėtojų yra pulk. Tarasenka. Jis surinko žiniahs apie 1500 piliakalnių ir sustatė specialų arkeologinį piliakalnių žemėlapį, kuris buvo išleistas prieš keletą metų.

Perskaitęs "Musų Rytojuje" žinutę, kad kaž kurioje Zarasų apskr. vietoje, ties piliakalniu randama įvairių senienų, pulk. Tarasenka tuojau ryžosi jį ištirti. Gavęs vyriausybės paramą (tik 700 litų), jis su savo sunum gimnazistu išvyko tyrinėti tą vietą. Pradėjęs kasinėjimus su trim darbininkais ir gavęs neapmokamą padėjėją p. Visuomio — Šidlausko asmeny, pulk. Tarasenka Velykiškių piliakalny, Dusetų valsč., užtiko tokių įdomių dalykų, kad jau po poros dienų pasamdė dar keletą darbininkų ir kasinėjimus "pagilino". Ir šitų pulk. Tarasenkos pastangų vaisiai pasirodė nepaprastai dideli. Jis surado kapą, kuriame I—III šimtmety po Kristaus gimimo buvo deginami mirusiųjų lavonai. Kape buvo rasta apdegusių kaulų, įvairių anų laikų daiktų ir kitų liekanų. Darbas buvo labai sunkus. Bekasinėjant užėjo smarki audra su lietum, kuris menkai deginto molio kapą galėjo sugadinti. Teko jį įvairiais budais gelbėti. Čia daug sumanumo ir pasišventimo parodė dalyvavę kasinėjimuose darbininkai. Jie sermėgomis ir net savo kunais pridengė iškastą kapą, kad tik tą brangią musų senovės liekaną lietus nepagadintų. Ir išgelbėjo. Molinis kapas atsargiai buvo iškeltas ir padėtas saugioj vietoj. Jis žymiai praturtins Vytauto Didžiojo muziejaus senovės skyrių.

Taip tai su menkomis lėšomis daromi dideli dalykai. Pulk. Tarasenka tikisi gauti daugiau paramos iš vyriausybės ir yra pasiryžęs Lietuvos piliakalnių tyrinėjimą tęsti toliau. O darbo yra daug, jis dar vos tik pradėtas. Beknaisiojant piliakalnius, be abejo, bus atidengta ne viena musų tautos garbingos praeities paslaptis. — **Tsb.**

GRĄSINA UŽDARYTI DIDELĮ ZUPERIO FABRIKĄ

Klaipėdos didelio dirbtinių trąšų (zuperio) fabriko "Union" vadovybė žada fabriką uždaryti, nes šiemet beveik visas zuperis yra įvežtas iš užsienių ir jo gamyba "Unionui" neapsimokanti. Iš tikrųjų, žemės ukio koperatyvų sąjunga sutrumpintai "Lietukis"), kuris aprupina mineralinėmis trąšomis daugelį ukininkų, užpirkti superfosfatą (zuperį) "Union" fabrike šiemet atsisako. Mat, anglų, ir olandų superfostato fabrikai pasiulė šių trąšų maišiuką po 7 lt. 50 ct., o Union fabrikas reikalavo mokėti po 8 lit. 85 cnt. Partraukus iš užsienio didelius kiekius superfosfato (zuperio), "Union" fabriko gaminiams rinka labai sumažėjo, o "Union" fabrikas negalįs prekes pigesne kaina paleisti.

Jeigu "Union" fabrikas užsidarytų, netektų darbo apie 300 darbininkų ir ši pramonės šaka Lietuvoje žlugtų.

"Union" dirbtinių (mineralinių) trąšų fabrikas Klaipėdoje yra labai didelis ir vienintėlis visoj Pabaltėj. Prieš karą jis gamino zuperį ne tik Lietuvai, bet ir Latvijai ir Estijai. Per karą ir po karo, net iki 1928 metų, fabrikas stovėjo ir pusėtinai apgedo. 1928 metais buvo atremontuotas ir paleistas į darbą. Fabrikas yra Vokiečių Štetino dirbtinių trąšų didelės "Union" bendrovės nuosavybė.

Fabrikas nuo 1928 metų Lietuvoje žemės ukio kopetarpu "Uniono" fabriko užvis nesutaria su vienintele pardavinėjimo sąlygų. Rodos, iš abiejų pusių nėra pakankamo nuolaidumo. Tuo darymo klausimas nėra garatyvų sąjunga del trąšų

DU SPORTININKAI BĖGA APLINK LIETUVĄ

Du jauni žmonės, D. Varnas ir J. Ramanauskas rugpiučio 23 dieną pradėjo bėgimą aplink Lietuvą. Tai pirmasis Lietuvoje tokio sporto bandymas. Jiems teks padarti kelio apie 1100 kilometrų. Įrodymui, kad tikrai bėga nustatytu keliu ir kad tikrai bėga, jie turi su savim knygą, kurioje valdžios įstaigos ar visuomenės organizacijos daro reikalingus pažymėjimus. Minimo sportininkai mano Lietuvą apibėgti per 18 dienų. Kelionė jiems ligi šiol vyksta laimingai. — **Tsb.**

NAUJA MUZIKA

Iš Operetės "Lietuvaitės"
tinkama
Chorams, Solistams ir šiaip Muzikos Mėgėjams
Parašė J. STEPONAITIS, muziką pritaikė J. ŽILEVIČIUS
Čia sužymėta Visos Operetės "Lietuvaitė" Dainos:

1)—Užtraukim, Jaunime—
2)—Ramiai Miegok ——
3)—Vaikščioja ——
4)—Vėl Susirinkom ——
5)—Sveikas Drutas ——
6)—Kur Mano Panytėlė—
7)—Šokim, Šokim ——
8)—Sveiki, Druti ——

} .25

Chorai užsisakydami nemažiau 50 egz. kiekvienos dainos atskirai, parduosim po 5c egzempliorą. Muzikos formatas didelis, 9¼ x 12¼ colių. Jei choras iš čia sužymėtų gaidų pasirinks keletą ir prisiųs mums po 25c už kiekvieną egzempliorį, o paskui užsisakytų 50 kopijų, pinigai bus atskaityti prie velesniojo užsako. Kreipkitės:

A. L. Knygynas
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Iš Naruševičiaus Raštų

KAIP ŽYDAS MIŠKĄ PAĖMĖ

Gyveno sau prieš karą ponas — bajoras, bet tai buvo ponas pilna burna. Geras kraujas, milžiniškas dvaras, milžiniška fantazija; žodžiu viską Dievas davė, nieko nepasigailėjo. Apsivedė su turtingo magnato dukteria, paėmė milžinišką pasogą ir į užsienį išvažiavo.

Tarp nesuskaitomų savo turtų turėjo puikaus miško: ąžuolai, uosiai, eglės, pušys ir daug kitokios rušies tinkamos ir gražios statybai ir padarams miško medžiagos.

Tarpe tų miškų buvo fabrikas, kas miškams dar didesnę vertę priduodavo, nes tais laikais akmeninių anglių dar nevartodavo.

Štai Ickus Papickis nutarė sau tą mišką nupirkti.

Nusipirkti? Lengva pasakyti. Bet kaip nupirkti? Miško savininkas turtingas, kaip Krezus sėdi užsieny ir apie pardavimą nei nemano.

Kaip kas ko nenori parduoti, tai iš pažiuros atrodo, kad tatai nupirkti tiesiog nebegalima.

Jokis protas prieš tokias kliutis paliauja veikęs.

Taip, jokis, bet ne Ickaus Papickio.

Įsivaizdinkite sau nusistebėjimą musų bajoro-magnato kuomet vieną gražų rytmetį atsidaro durys puikaus numerio viešbuty Grand Hotel Paryžiaus bulvaruose ir įeina kas? Ickus Papickis.

Taip, taip. Ickus Papickis Paryžiuj su peisais, chalate ir porceline pypke ir ilgu cibuku kišenėj bekyšančiu.

Nudžiugo musų magnato s i e l a. Paregėt Paryžiuj kaž-ką panašaus į tevynėj pasilikusį vaizdą, kas-gi nenusišypsotų ir nepasiguostų. Taigi ponas jį užkalbino:

— Ickau, kaip gyvuoji?!

— Kuopuikiausiai, šviesiausis pone!

— Ką tu čia veiki?

— Aš čia su reikalais atvažiaviau. Ot, kaip paprastas žydas.

Ir prasidėjo gyvas pasikalbėjimas; o už kiek laiko Ickus sako:

— Aš turiu į šviesiausį poną didelį prašymą.

— Kas tokio?

— Aš turiu čia du šimtu tukstančių frankų, kuriuos atsiėmiau nuo žmonos giminiių, kaipo pasogą. Tiek pinigų! aš bijausi. Čia patys vagys ir plešikai. Tegu šviesiausis ponas man tai pakavoja. Aš gal už pusmečio, o gal. už metų velei atvažiuosiu ir atsiimsiu.

Šviesiausis ponas nenorėjo, krupčiojo, atsisakinėjo, pagalios nusileido ir pinigus pakavojo.

Ickus Papickis iš Paryžiaus išvažiavo ir netrukus ponas apie jį užmiršo.

Paryžiuj, kaip Paryžiuj, yra daug įspudžių, ten daug daroma pažinčių. Musų didikas padarė žymias pažintis, nes susipažino su nariais dvasiškių mirusiojo ciesoriaus Napoleono III. (Tokio Napoleono "III" dar pasauly nebuvo).

Tai buvo gentelmanai, nekurie aukštos kilmės, visi turtingi, išdidųs, puikųs; naudojosi gyvenimo smagumais, keliaudavo, mylėdavo moteris ir medžiodavo; gerai gerdavo ir puikiai lošdavo.

Net puikiai lošdavo.

Vieną kartą, musų didikas, gal aukso gundomas, gal norėdamas laimę išbandyti, atsisėdo su jais prie lošimo.

Pralošė.

Pralošė 800,000 frankų ir užmokėjo dalį savo pinigais, dalį Ickaus.

Į trečią ar ketvirtą dieną Ickus pasirodo.

— Puolu į kojas šviesiausiam ponui.

— A! tai tu. Ką pasakysi?

— Norėjau šviesiausį poną prašyti gražint mano pinigus. Man pasitaiko gešeftas ant miško. Ech! kas do gešeftas. Kokis miškas, kitą kartą tokis nepasitaikins; milijonus pelnysiu.

Didikas smarkiais žingsniais vaikščiojo po kambarį. Staiga sustojo.

— Ką? kas?

— Eh, šviesiausis pone, kas do miškas! Ce, ce!

— Kam tau pirkti nuo svetimų. Pirk iš manęs.

— Na, jei šviesiausis ponas pigiai parduosit...

Visa kita nepasakosiu, nes skaitytojai, aš manau, kad žinote, kas atsitiko. Psichologas Ickus Papickis žinojo dirvą, ant kurios budavojo. Ickus Papickis b u v o didis diplomatas, didis savo rušies ir amato žinovas ir vadas. Išlošė milžinišką turtą, padarė nepaprastą biznį ir šiandien yra didžiai gerbiamas, ypač tų asmenų, kurie dar turi miško parduoti.

Tai tokios tokelės. Panašių atsitikimų nereikia tolimoj praeityj ieškoti, jų ir šiais laikais musų tevynės žemelėj nemažai pasitaiko: jau ne tik miškas, bet net čieli dvarai ir dideli ir gražųs ukiai iš musų rankų išslysta ir į žydų rankas pereina... Jei taip bus ir toliau, tai galima manyti, kad dalis musų ukininkų žemelę prašvilpę mielu noru eis pas žyduș bernauti...

LEFEVRE IR NAPOLEONAS

Už kiek laiko po užėmimo Danijos, maršalka Lefevre anksti iš ryto tapo pakviestas pas Napoleoną. Atvykęs užtiko ciesorių besikalbantį su generolu Berthier, taigi užsilaikė prieškambaryj, o tarnybinis karininkas nubėgo apie jį pranešti. "Gerai, gerai — pasakė Napoleonas — pasakyk didžiajam Danijos kunigaikščiui, kad už trumpos vavlandėlės valgysime pusryčius". "Šviesiausis pone — atšovė karininkas — ten nėra joks kunigaikštis, yra tiktai maršalka Lefevre". "Mano mielas — tarė ciesorius — jeigu ką nors pavadinu kunigaikščiu, tai jau nėra maršalka," o regint kaininko sumišimą, pridurė mandagiau: "pranešk tamsta didžiajam Danijos kunigaikščiui, kad už dešimties minučių sėsim už stalo". Ištikrųjų maršalka pavalgė pusryčius podraug su ciesorium, manydamas, kad šis juokavodamas tolydžio jį kunigaikščiu vadina, tačiau kuomet po pusryčių rengėsi išeiti, Napoleonas įteikė jam nedidelį pakietelį sakydamas: "Girdėjau, kad tamsta esi didis čekolado mėgėjas, tad leisk tamstai paaukoti vardan prietelystės kelias tabletes". Lefevre nusilenkė ir išėjo sužavėtas vaisingumu ir gera ciesoriaus nuotaika. Tačiau koks buvo jo nusistebėjimas, kuomet išvyniojęs name pakelį, rado jame diplomą ant Danijos kunigaikščio ir 300,000 frankų popieriniais pinigais.

"AMERIKOS LIETUVIO"
PIKNIKO PABAIGTUVĖS
— su —
Išlaimėjimais
— Įvyks —
Sekmadieny, Spalio - Oct. 1
Tuojau po pietų, visiems žinomoj vietoj
MAIRONIO PARKE
So. Quinsigamond Ave., Worcester-Shrewsbury, Mass.

Šis piknikas bus labai smagus
GRIEŠ BLIUDŽIAUS BENAS - ORKESTRA

Čia suvažiavę svečiai turės progą gražiai pasilinksmint, pavalgyt, skanių Endicott marketo kilbasų, atsigert traškaus Lietuviško alaus ir smagiai laiką praleist p r i e Juozo Bliudžiaus orkestros. O kas svarbiausia, tai —

Išlaimėjimų Traukimas

Išlaimėjimų traukimas įvyks neatsižvelgiant ar tai lytų ar snigtų. Čia tiktai pakartojame pirmiau skelbtus Amerikos Lietuvy laimėjimus, kurie bus išlaimėti šiame piknike:

1-mas—R.C.A. Victor Radio, vertės	$24.75
2-ras—Stalinis Plunksnasetis, vertės	8.50
3-čias—Gintaro Karoliai, vertės	5.00
4-tas—Gintaro Plunksnakotis, vertės	2.50
5-tas—Gintaro Mot. Sagutė, vertės	2.00
6-tas—"Amerikos Lietuvis" metams, ...	1.50
7-tas—Raštinės Peilukas, ...	1.00

Todel kviečiame visus savo skaitytojus, kurie dar turit užsilikusių išlaimėjimo tikietukų, praplatint juos tarpe savųjų, o galus jų tuojau sugrąžint atgal (Amerikos Lietuvis, 14 Vernon St., Worcester, Mass.), taip, kad visi, kurie turi pasipirkę išlaimėjimo tikietukus, kad galėtų dalyvaut ir laimėt kiekvienam pripuolamą laimikį.

Visas likęs nuo šio pikniko pelnas yra skiriamas Amerikos Lietuvio palaikymui. Todel dar kartą varde Amerikos Lietuvio kviečiame visus lietuvius ir lietuvaites dalyvaut š i a m e paskutiniame vasarinio sezono piknike! Valio, visi lietuviai į "Amerikos Lietuvio" Pikniką!

AUKOS

— Gerbiamoji poniute, teikitės bent kiek paaukoti pataisos namams...

— Jau prieš aštuonis metus tolydžio šį-tą tam tikslui duodu. Ar-gi tie žmonės dar ligi šiol nepaitaisė?

IŠRIŠTAS KLAUSIMAS

Senovės, viduramžių ir dabartinių laikų filozofai negali susitaikinti del atsakymo į svarbų klausimą: "Ant ko pasaulis stovi?"

Taigi nepersenai sužinojome su didele paguoda, kad tą klausimą labai sąmoningai išrišo Berkus Milchsaneris, Lietuvos žydelis, kuris tvirtina, kad pasaulis suvis ne stovi, bet sėdi žydų kišeniuje.

Kaž-kokia ponia renkant aukas, prieina prie žinomo turtuolio, bet šis duoda jai šiurkštų atsakymą, kad nieko neturįs.

— Ak! tokiame atvėjuje paimk tamsta bent sau iš šito maišelio, jog aš renku pavargeliams.

— Ponia Ickuviene, turiu didelį susigraužimą! man ponas viršaitis pasakė, kad planas mano naujai stubai esąs trefnas.

— Ne didelis klapatas, tegu ponia Leibuvienė duoda sekretoriui penkis litus, tai jis tą planą košernu padarysiąs.

DVI PANELĖS

— Kokia liga galėtų sirgti tos dvi panelės, pirmininko X dukterys, kurios čia gydytis atvažiavo? jog taip sveikai atrodo? — klausė vienas kurorto svečias kito.

— Deja! Rodosi, kad turi gana sunkiai išgydomą ligą, t.y. nori ant greitųjų ištekėti — atsakė kitas.

MEDINĖ PIELA

— Kas tai yra medinė piela?

— Yra tai saldus žmonos balsas, prašąs kartą į mėnesį naują suknelę nupirkti.

Naudokitės Proga!

"AMERIKOS LIETUVIS" Į LIETUVĄ TIK $2.

Kurie turi užrašę į Lietuvą "Amerikos Lietuvį" ir jau jų prenumerata yra išsibaigus — prašom panaujint. Taipgi nurėtume paprašyt ir pačių Lietuvos skaitytojų atsikreipt į savo giminaičius Amerikoje gyvenančius, kad jie iš naujo panaujintų arba užrašytų Amerikos Lietuvį.

Amerikos Lietuvio prenumeratos kaina Suv. Valstijose $1.50 Užrubežy—Lietuvoje $2.00.

Dabar pabrangėjus į užrubežį laikraščio persiuntimo kainai, ilgai už dyką siuntinėt negalėsim. Ir kad nereiktų laikraščio persiuntinėjimo sustabdyt, prašome pasiskubint jį atnaujint.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Vietos žinios

Pagerbimas Žuvusių Lakunų

Sekmadienį, rugsėjo 24-tą, įvyks didelis lietuvių suvažiavimas Maironio Parke, tuojau po pietų. Lietuviai iš arti ir toli susirinks atiduot tinkamą pagarbą kapitonui S. Dariui ir lakunui S. Girėnui, kurie nors paaukojo gyvybes, bet praskynė kelią — pergalėjo Atlantiko vandenyną Lietuvos garbei.

Pakviesta žymųs kalbėtojai: Lietuvos Generalis Konsulas P. Žadeikis iš New Yorko adv. Antanas Milleris ir adv. Pranas Bublys, vietiniai; miesto majoras J. C. Mahoney; kongresmanas Pehr Holmes; ir senatorius J. Sullivan. Muzikališką programos dalį išpildys Jono Dirvelio orkestra ir Aušrelės choras. Šiame musų lakunų Dariaus — Girėno pagerbimui surengime kalbėtojai išaiškys musų lakunų tikslus ir jų nelaimės priežastis.

Visi, kurie atsilankys turės progą įsigyt gražų abiejų lakunų su lėktuvu "Lituanica" paveikslą. Šį paveikslą galima laikyti ilgą laiką kaipo tinkamą atmintį šio neužmirštamo įvykio.

Šis didvyrių pagerbimas yra rengiamas lietuvių aviacijos dienos komiteto — reiškia šio miesto lietuvių draugijų. Kviečiam visus imti dalyvumą šiame musų didvyrių apgailos suvažiavime. Spaudos Komisija

Worcesterio Darbo Unijos Padidėjo

Worcesterio Centralinė Darbo Unija prirašė 5000 narių savo 75 ar daugiau skyriuose, laike paskutinių dviejų mėnesių. Tuo budu unijos narių skaičius padidėjo nuo 10,000 iki 15,000, daugiausia kiek turėjo bėgy dešimts metų. Skaitlingas susirašymas sulaužo visus buvusius rekordus.

Šio miesto unijos vadai del šito narių pasidauginimo, dėkuoja NRA, kuri paskyrė algas ir darbo valandas ir suteikė teises darbininkui bendrai derėtis. Nesenai susitvėrė keturios naujos unijos ir dar daugiau organizuojasi. Kaikuriuose unijos skyriuose narystė padidėjo nuo 75 iki 100 nuošimčių. Kaipo patraukimą darbininkui priklausyti, daug iš šitų unijų "atidarė savo čarterius" ir sumažino įstojimo mokestis. Vietoj, kad darbininkui mokėt $50, įstojant į uniją, dabar tik imama $5. Unijų įvairųs skyriai pradėjo smarkiau veikt ir narių skaičius žymiai didėja.

Serga Vaikų Paralyžium

Kasparo ir Teklės Mažeikų sunus, apsirgo vaikų paralyžiumi ir nuvežtas į miesto ligoninę. Tai 18-ta ypata susirgo vaikų paralyžiumi, nuo liepos mėnesio, kada toji liga pradėjo plėtotis šiame mieste. Kasparas Mažeika yra krautuvės vedėjas, gi Teklė Mažeikienė yra žymi darbuotoja Moterų Sąjungos organizacijoj ir Aušros Vartų parapijoj.

Didelės Iškilmės Worcestery Worcesterio Memorialo Auditoriumo Atdarymas

Worcesterio miestas ruošiasi prie didelių iškilmių — prie atidarymo naujo budinko — Worcesterio Memorialo Auditoriumo, rugsėjo 26, 27, 28 ir 29-tomis dienomis. Miesto centre visi budinkai ir miesto rotušė papuošti vėliavomis; reginys nepaprastai gražus. Vienok, gali užeit lietus ir tuomet reikėtų išnaujo papuošt budinkus. Vyrai dirba dieną ir naktį miesto gatvių išrėdymui.

Antradienio vakare, rugsėjo 26-tą dieną, 8-tą valandą vakare įvyks iškilmingas auditorijos atidarymas. Massachusetts gubernatorius Joseph B. Ely užtikrino auditoriumo komisijai, kad jis ims dalyvumą tą vakarą.

Trečiadienį, rugsėjo 27-tą dieną, įvyks militariškas paradas, kurs prasidės 7-tą valandą vakare. Nuo 6-tos iki 7-tos valandos vakaro, trys lėktuvai, iš oro Eskadrono 25-to skyriaus, skris virš gatvių, kur eis paradas. Parade ims dalyvumą J. V. Armijos įvairios dalys, veteranai ir Raudonasis Kryžius.

Worcesterio Civiška diena bus ketvirtadienį, rugsėjo 28-tą dieną. Po-pietų, lygiai 5:30 valandą pradės eit civiškas paradas, kuriame maršuos virš 8,000 žmonių. Worcesterio Vaizbos Butas prašė krautuvių, kad uždarytų savo duris anksti, 4:30 valandą, kad daugiau žmonių galėtų imt dalyvumą. Paradas susidės iš keturių divizijų. Dar tikrai nežinia ar dalyvaus iš vietinių lietuvių draugijų. Apskaitliuota, kad nemažiau 8,000 vyrų, moterų ir vaikų ims dalyvumą parade maršuodami ar važuodami "floatuose".

Rugsėjo 28-tą dieną, vakare, naujame auditoriume įvyks civiškas vakaras, saryšy su atidarymo iškilmėmis. Programą išpildys didelis choras iš virš 1,000 balsų. Choras susideda iš 48 šio miesto bažnytinių chorų ir muzikališkų ir civiškų klubo narių. Choro vedėjas yra J. Edward Bouvier. Programoje taipgi ims dalyvumą orchestra iš 90 instrumentų. Dvi orchestros, Worcester Symphony ir Worcester Philharmonic susijungė šioms iškilmėms. Chore ims dalyvumą abiejų lietuvių parapijų chorai. Vadovaujamą vietą užima Juozs K. Žemaitis, kaipo muzikališkas direktorius ir Albertas Vasilius, kaipo orkestros vedėjas.

Penktadienį, rugsėjo 29-tą dieną, auditoriume įvyks patriotiški perstatymai ir taip užsibaigs atidarymo iškilmės.

Piknikai Neįvyko Iš Priežasties Lietaus

Rugsėjo 17-tą dieną, sekmadienį, per visą dieną smarkiai lijo, todel negalėjo įvykt du piknikai: moksleivio B. Lekecko paramai piknikas, Leicestery ir Worcesterio Lietuvių Piliečių Klubo piknikas.

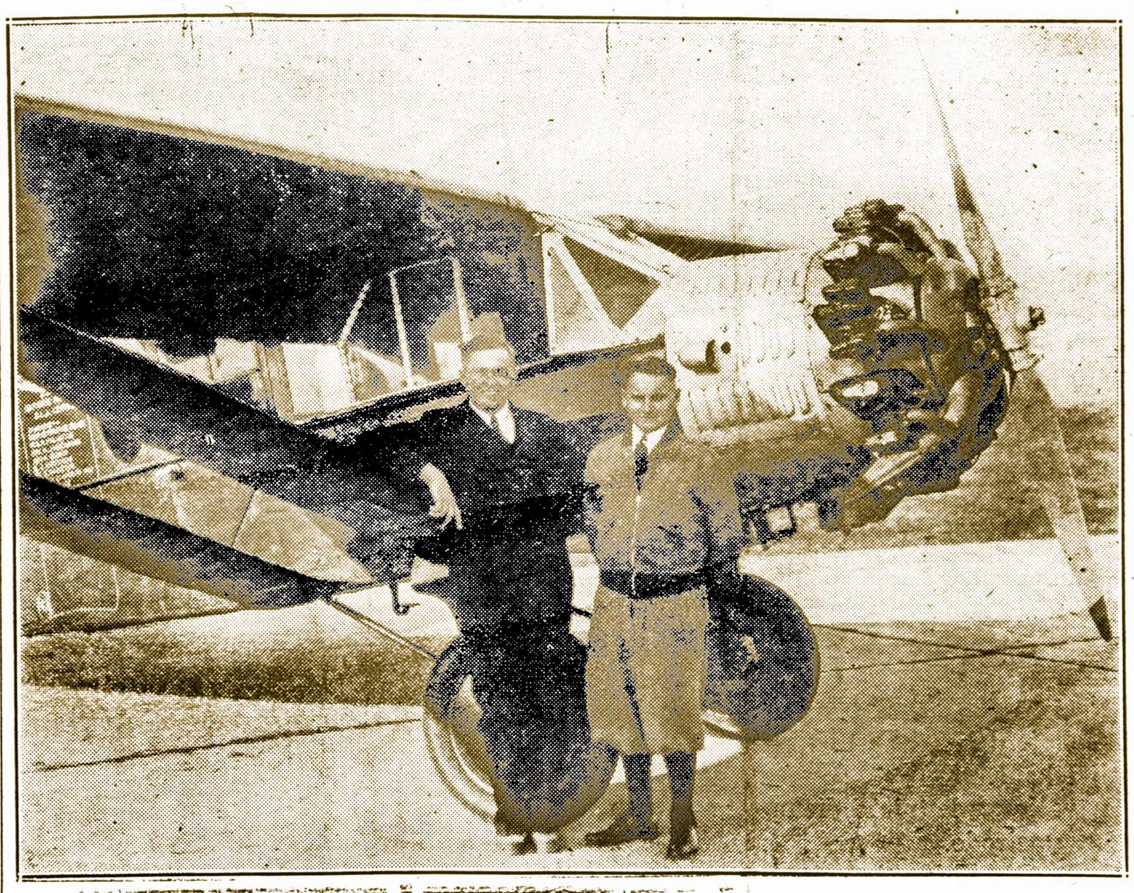

Kapt. Darius ir Lakunas Girėnas, kuriedu žuvo Soldine, Vokietijoje, perskridę Atlantiko vandenyną

SEKMADIENY, RUGSĖJO (SEPT.) 24-TĄ, 1933 M

Įvyksta didelis parengimas

MAIRONIO PARKE — SHREWSBURY, MASS.

Tuojau po pietų

PAGERBIMUI ŽUVUSIŲ LAKUNŲ

Į šį parengimą yra pakviesta sekanti kalbėtojai: Lietuvos Konsulas P. Žadeikis iš New Yorko, vietiniai lietuviai advokatai; miesto majoras J. C. Mahoney, kongresmanas Pehr Holmes; senatorius J. Sullivan; Jono Dirvelio orkestra ir Aušrelės choras.

Šiame musų lakunų Dariaus — Girėno pagerbimui surengime kalbėtojai išeiškis musų lakunų skridimo per Atlantiką tikslus ir priežastis jų nelaimės. Šis parengimas yra rengiamas lietuvių aviacijos dienos komiteto — reiškia visų vietos lietuvių draugijų, todel kviečiame kuoskaitlingiausiai dalyvaut šiame musų herojų apgailos susirinkime — piknike. — Spaudos Komisija

Vakarinės Viešos Mokyklos

Vakarinės mokyklos Worcestery bus atidarytos pirmadienį, spaulių 2-trą dieną. Taigi, visi, kurie tik turi laiko, turėtų pasinaudoti šiąja proga išmokt angliškai kalbėt ir rašyt, teipgi prisirengt prie pilietybės. Yra tukstančiai ateivių Worcestery, kurie dar netapo šios šalies piliečiais ir todel yra pavojuje netekimo darbų, jeigu dar dirba. Jau daug lietuvių neteko savo darbų įvairiose miesto įstaigose, kad per daugelį metų nepasistengė tapt šios šalies piliečiais.

Vakarinės viešos mokyklos bus šįmet sekančiuose budinkuose: Adams, Belmont, Canterbury, Chandler, Gage, Grafton, Lamartine ir Ward gatvių. Dieninė mokykla imigrantams bus laikoma Lamartine gatvės mokykloje, pirmadienį, antradienį, trečiadienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9-tos valandos ryto iki 4-tos valandos popietų. Moterims pamokos bus duodamos po-pietų Ledge gatvės, Rice aikštės ir Classical aukštesnėj mokyklose ir Vernon Kalno name. Naturalizacijos pamokos vyrams ir moterims prisiregt prie pilietystės bus duodamos trečiadienio ir penktadienio vakarais Classical aukštesnėj mokykloj.

Dienos Taupymo Laikas Užsibaigs Sekmadienį

Dienos taupypmo laikas, kurs buvo įėjęs galėn šioje ir kitose valstijose balandžio 30-tą dieną, užsibaigs sekmadienį, 2-trą valandą ryto. Milijonai, kurie prarado vieną miegojimo valandą pereitą balandžio mėnesį, vėl atgaus ją kitą šeštadienio naktį. Sekmadienį, laikrodžiai turi but atsukti atgal vieną valandą, 2-trą valandą ryto. Gelžkeliai pakeis savo tvarką taipgi atsukant atgal laikrodžius.

Labdarybės Dr-jos Susirinkimas

Visi Labdarybės draugijos nariai malonėkite susirinkt penktadienio vakare, rugsėjo 22-trą dieną. Laike šio susirinkimo bus apsvarstyta apie prisirengimą ateinančiai žiemai. Tarp šio miesto lietuvių dar daug žmonių negali gauti darbų. Be to viskas pabrango, tai neturtingiems žmonėms bus tikra bėda ir didelis sunkumas. Musų draugijai reikės daug šeimynų sušelpti šiemet, todel darbuotojai atsilankykite į susirinkimą aptart šį svarbų klausymą.

Ruduo Lietuvoj

Norintiems praleist keletą puikių rudens dienų savo tėviškėj Scandinavų-Amerikos Linijos išplaukimai duoda gerą progą. Garlaivis "Frederik VIII" išplauks iš New Yorko spalio 7, ir garlaivis "United States" spalio 21, kurie plauks tiesiai į Copenhagą, o iš ten lietuvius keleivius perkels į kitą didelį naują laivą, plaukiantį tiesiai į Klaipėdą.

Lietuviai yra plačiai apsipažinę su Skandinavų-Amerikos Linijos tarnyba ir jie įvertina jos laivų didelius kambarius, gerą maistą ir mandagų patarnavimą.

Norintieji pasinaudot šiais išplaukimais lai kreipiasi prie vietinių agentų del platesnių žinių.

Šv. Kazimiero choras Rengiasi Prie Metinio Perstatymo

Šv. Kazimiero Dramatiška draugija rengiasi prie devinto metinio "minstrel" perstatymo, kurs įvyks lapkričio mėnesį, naujame auditoriume, vadovaujant Juozui K. Žemaičiui. Trečiadienio vakare įvyko pirmos praktikos ir paskyrimai į įvairias roles, Šv. Kazimiero salėje. Antanas Valkavičius yra parengimo finansų vedėjas ir Juozas Grigaitis tvarko skelbimus.

Reikalingas Skelbimų Rinkėjas

Žmogus mokąs Lietuvių, anglų kalbą, turįs gabumus ir patyrimą versle, gali padaryt puikų pragyvenimą berenkant garsinimus. Del platesnių informacijų, kreipkitės Amerikos Lietuvio ofisan, 14 Vernon gatvės, Worcester, Mass.

Pasinaudokite MUSŲ PINIGŲ PATARNAVIMU

Ar Jus Turite Kokių Skolų Kurios Turi Buti Apmokėtos?

Ar Jum Reikia Drabužių Ar Anglų Žiemai?

Mes greitai duodam nuo $25 iki $300 užmokėt visas Jusų skolas pagal musų Lengvą Mokėjimo Planą.

NEW METHOD LOANS
Leidimas 210
544 Main gatvės — Tel. 5-3181

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Tel. 5-3865 Res. 2-4233

DR. TESSMER
DENTISTAS
kambarys 206 — 306 Main St.
Telefonas 3-7365
Viršuj Iver Johnson's Sportininkų Daiktų Krautuvės

Galandam Piautuvus, Peilius ir Žirkles
ECONOMY REPAIR SHOP
KALVIAI
Musų Speciališkumas Tai Raktai, Įvairiom Spynom ir Automobiliam
SULEIDŽIAM GELEŽIS
Kam. Lamartine ir Harding g-vių
Tel. 3-9294, Worcester

MESSIER'S DINER
Pabandykit Pas Mus Sykį
Pavalgyt
49 Millbury Gatvės

ALUS
Vokiški Alųs ir Vynai
Cullen & Co.
Tel. Dial 4-7578
Gatavai Surišta Išsinešt
22 MADISON

Jurgis A. Arenta
(Lietuvis Automobilistas)
5 Carpenter St. — Worcester
Užlaiko automobilius del Vestuvių, Krikštynų ir Laidotuvių. Nuveža ir parveža į farmų Gužynes, Piknikus ir į kitus miestus. Patarnauja dienoj ir nakty už prieinamiausią kainą.
Tel. Dial 4-3923

Lietuvis Blekorius
Turi įsitaisęs visokias mašinas ir gali bile blėtės darbą padaryt arba sucinuot stogams šonines, padaryt vamzdžiams gyventus įleist, prakiurusius daiktus užnitavot bei naujus padaryt. Darbą gvarantuoja jo ilgų metų patyrimas. Kreipkitės —
Klimas Česnulevičius
13 Whitney St.—Worcester, Mass.

ALIEJAUS PEČIAI:
Fowler — Barstow
Florence
ir kiti kambario apšildymui Pčeiukai
RADIO:
Majestic — Philco
Duoda nuolaidą ant syk užmokant, arba Lengvomis mokestimis
JOHN KERBEL
423 Grafton St. Shrewsbury, Mass.
Tel. 4-6983 or Shrewsbury 54

Parsiduoda
ANGLYS — ALIEJUS — MALKOS
Priimam užsakymus ir Pristatom į Namus
JONAS ČIRVINSKAS
340 Harding St., Worcester, Mass.

PERKAME
Lietuvos
Laisvės
Paskolos
Bonus
Kreipkis
Amerikos Lietuvio Knygynas
Worcester, Mass. 14 Vernon St.

Nori Pirkti Automobilį
Vėlaus modelio karą "sedan" arba "coach", turi but pirmos klasės stovy. Kas turi tokį karą pardavimui kreipkitės laišku: per "Amerikos Lietuvį" 14 Vernon gatvės, Worcester, Mass. (35—38)

EKSTRA
Kątik atvežė Naujų Columbia ir Victor Kompanijų rekordų, taipgi lietuviškų bičių medaus, kurio kiekvieną lašelį tyrumo užtikrina lietuvis bitininkas Liudvikas Končius. Kreipkitės Amerikos Lietuvis, 14 Vernon St., Worcestery.

PARSIDUODA $850.000 vertės PIANAS už $150.00.; mokant ant syk, bus duodama nuolaidą. Pianą galima grajyt dvejopai. Kreipkitės tuojau — Amerikos Lietuvis
14 Vernon St., Worcester, Mass.

PRANEŠIMAS
MAŽEIKOS ir JONAIČIO KIRPYKLA
Pagal N. R. A.
NAUJOS VALANDOS:
Šokiomis dienomis: nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vakare
Šeštadieniais: nuo 8:30 val. ryto iki 7:30 val. vakare
26 WARD ST. — WORCESTERY

Lietuviška Barbernė
174 Millbury gatvės
Kerpam plaukus dideliems, mažiems ir moterims. Visiems duodam pirmos rušies patarnavimą ir už maža kainą, pritaikyta darbininkams. Taipgi užlaikau gyduolių nuo pleskanų. Užprašom visus lietuvius atlankyt musų įstaigą.
Jurgis, Babonas, sav.

Millbury St. MARKET
152 MILLBURY G-VĖS — KAMPAS SIGEL G-VĖS
KRAUTUVĖ KUR KAINOS YRA MAŽESNĖS
Telephone Dial 2-9390

SVIESTAS
NUO UKIO RUTULYS
21½¢ svaras

Gryni Taukai
1 SV. RYŠULIUOSE
7½¢ svaras

Šviežia Parinkta Vištiena .... 14¢ sv.

Šviežia Kiauliena
KEPIMUI
8¢ svaras

Geriausi Kirsniai iš Vidurio
Kiaulienos kepsniai
12½¢ svaras

Didelės Bulvės
U. S. NO. 1
15 sv. pekas — 29¢
jei pirksite už nemažiau 35c vertės, parduodama nedaugiau kaip po 2 peku.

10 SVARŲ MAIŠAS
CUKRAUS
45¢
jei pirksite nemažiau kaip už 35c arba daugiau. Tik po 10 svarų kiekvienam. Nedaugiau kaip tik po 10 svarų.

Cukrumi Rukyti Kumpiai ..... 7¢ sv.

EKSTRA
MOTIEJUS A. ČIVINSKAS
Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery
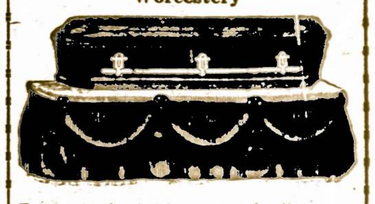
Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio, susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5898
340 HARDING STREET